

Brussel, 5 december 2023
(OR. en)

16394/23

**Interinstitutioneel dossier:
2023/0046(COD)**

**TELECOM 370
COMPET 1231
MI 1089
CODEC 2406**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.: 5 december 2023
aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 15664/23
nr. Comdoc.: 6845/23

Betreft: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake maatregelen om de kosten van de uitrol van elektronischecommunicatienetwerken met gigabitsnelheden te verlagen en tot intrekking van Richtlijn 2014/61/EU (verordening gigabitinfrastructuur) - Algemene oriëntatie (5 december 2023)

Voor de delegaties gaat hierbij de algemene oriëntatie van de Raad betreffende het in hoofde genoemde voorstel, die de Raad (Vervoer, Telecommunicatie en Energie) tijdens zijn 3991e zitting op 5 december 2023 heeft goedgekeurd.

De algemene oriëntatie bevat het voorlopige standpunt van de Raad over dit voorstel en vormt het uitgangspunt voor de voorbereiding van de onderhandelingen met het Europees Parlement.

2023/0046 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake maatregelen om de kosten van de uitrol van elektronische communicatienetwerken met gigabitsnelheden te verlagen en tot intrekking van Richtlijn 2014/61/EU (verordening gigabitinfrastructuur)

Voor de EER relevante tekst

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De digitale economie heeft de interne markt de afgelopen tien jaar ingrijpend veranderd. De visie van de Unie is een digitale economie die duurzame economische en maatschappelijke voordelen oplevert op basis van uitstekende en veilige connectiviteit voor iedereen en overall in Europa. Een hoogwaardige digitale infrastructuur op basis van netwerken met zeer hoge capaciteit (very high capacity networks - VHCN's) is fundamenteel voor bijna alle sectoren van een moderne en innovatieve economie. Zij is van strategisch belang voor de sociale en territoriale samenhang en in het algemeen voor het concurrentievermogen en het digitale leiderschap van de Unie. Daarom moeten zowel mensen als de private en de publieke sector de kans krijgen deel uit te maken van de digitale economie.

¹ PB C van , blz. .

² PB C van , blz. .

- (2) De snelle ontwikkeling van technologieën, de exponentiële groei van het breedbandverkeer en de stijgende vraag naar geavanceerde connectiviteit met zeer hoge capaciteit die al voor de COVID-19-pandemie waren ingezet, zijn tijdens de pandemie in een stroomversnelling geraakt. Als gevolg daarvan zijn de doelstellingen die in 2010 in de digitale agenda³ werden vastgelegd grotendeels gehaald, maar zijn zij ook achterhaald. Het aandeel huishoudens dat toegang heeft tot internetsnelheden van 30 Mbps is gestegen van 58,1 % in 2013 tot 90 % in 2022. In de toekomst zal 30 Mbps niet meer volstaan en een dergelijke snelheid is niet in overeenstemming met de nieuwe doelstellingen van Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad⁴, die connectiviteit en brede beschikbaarheid van VHCN's moeten garanderen. Daarom heeft de EU in Besluit (EU) 2022/2481 van het Europees Parlement en de Raad⁵ geactualiseerde streefcijfers voor 2030 vastgesteld die beter aansluiten bij de verwachte toekomstige connectiviteitsbehoeften, waarbij alle Europese huishoudens toegang moeten hebben tot een gigabitnetwerk en alle bevolkte gebieden 5G-dekking moeten hebben.
- (3) Om deze streefcijfers te bereiken, is er behoefte aan beleid om de uitrol van vaste en draadloze netwerken met zeer hoge capaciteit in de hele Unie te versnellen en goedkoper te maken, onder meer dankzij een goede planning, coördinatie en de vermindering van de administratieve lasten.
- (4) *Geschrapt*
- (5) De uitrol van VHCN's (zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2018/1972) in de hele Unie vergt substantiële investeringen, waarvan een aanzienlijk deel de kosten van civieltechnische werken betreft. Het delen van fysieke infrastructuur zou de behoefte aan dure civieltechnische werken beperken en de uitrol van geavanceerde breedbandnetwerken doeltreffender maken.
- (6) Een groot deel van de kosten van de uitrol van VHCN's kan worden toegeschreven aan inefficiënties in het uitrolproces die verband houden met: i) het gebruik van bestaande passieve infrastructuur (zoals kabelgoten, leidingen, mangaten, straatkasten, palen, masten, antenne-installaties, torens en andere ondersteunende constructies); ii) knelpunten in verband met de coördinatie van civiele werken; iii) omslachtige administratieve vergunningsprocedures; en iv) knelpunten bij de aanleg van netwerken in gebouwen, die leiden tot grote financiële belemmeringen, met name in plattelandsgebieden.

³ Mededeling COM(2010) 245 definitief van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 19 mei 2010.

⁴ Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (PB L 321 van 17.12.2018, blz. 36).

⁵ Besluit (EU) 2022/2481 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot vaststelling van het beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030 (PB L 323 van 19.12.2022, blz. 4).

- (7) Richtlijn 2014/61/EU van het Europees Parlement en de Raad⁶, die werd vastgesteld om de kosten van de uitrol van breedbandnetwerken te verlagen, omvatte maatregelen inzake het delen van infrastructuur, coördinatie van civiele werken en vermindering van administratieve lasten. Om de uitrol van VHCN's, waaronder glasvezel- en 5G-netwerken, verder te vergemakkelijken, heeft de Europese Raad in zijn conclusies over het vormgeven van de digitale toekomst van Europa van 9 juni 2020 gepleit voor een pakket aanvullende maatregelen ter ondersteuning van huidige en toekomstige behoeften inzake de uitrol van netwerken, onder meer door herziening van Richtlijn 2014/61/EU.
- (8) De in Richtlijn 2014/61/EU vastgestelde maatregelen hebben ertoe bijgedragen dat de kosten van de uitrol van elektronischecommunicatienetwerken met hoge snelheid zijn gedaald. Deze maatregelen moeten echter worden aangescherpt om de kosten verder te verlagen en de uitrol van netwerken te versnellen.
- (9) Maatregelen om het gebruik van bestaande publieke en private infrastructuur efficiënter te maken en de kosten van en belemmeringen bij de uitvoering van nieuwe civieltechnische werken te verminderen, moeten aanzienlijk bijdragen tot een snelle en uitgebreide uitrol van VHCN's. Deze maatregelen moeten echte concurrentie in stand houden zonder afbreuk te doen aan de veiligheid, beveiliging en goede werking van de bestaande infrastructuur.
- (10) Sommige lidstaten hebben maatregelen genomen om de kosten van de uitrol van breedbandnetwerken te verlagen, onder meer door verder te gaan dan de bepalingen van Richtlijn 2014/61/EU. Deze maatregelen verschillen echter nog steeds sterk van lidstaat tot lidstaat en hebben in de Unie tot uiteenlopende resultaten geleid. Het opschalen van sommige van deze maatregelen in de hele Unie en het nemen van nieuwe, aangescherpte maatregelen zou aanzienlijk kunnen bijdragen tot een betere werking van de digitale eengemaakte markt. Bovendien verhinderen verschillen in regelgeving en een inconsistente uitvoering van de regels van de Unie soms de samenwerking tussen nutsbedrijven. De verschillen kunnen ook toetredingsdrempels opwerpen voor nieuwe ondernemingen die openbare elektronischecommunicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden, zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2018/1972 ("exploitanten"). Deze verschillen kunnen ook nieuwe zakelijke kansen in de weg staan en de ontwikkeling van een interne markt voor het gebruik en de uitrol van fysieke infrastructuur voor VHCN's belemmeren. Bovendien bestrijken de maatregelen in de nationale stappenplannen en uitvoeringsverslagen die de lidstaten op grond van Aanbeveling (EU) 2020/1307 van de Commissie⁷ hebben vastgesteld niet alle gebieden van Richtlijn 2014/61/EU en bieden zij evenmin een consistente en volledige oplossing voor alle kwesties. Dit ondanks het feit dat het essentieel is om gedurende de hele uitrol in alle sectoren actie te ondernemen om een samenhangend en significant effect te bereiken.

⁶ Richtlijn 2014/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake maatregelen ter verlaging van de kosten van de aanleg van elektronischecommunicatienetwerken met hoge snelheid (PB L 155 van 23.5.2014, blz. 1).

⁷ Aanbeveling (EU) 2020/1307 van de Commissie van 18 september 2020 betreffende een gemeenschappelijke toolbox van de Unie om de kosten van de uitrol van netwerken met zeer hoge capaciteit te verlagen en een tijdige en investeringsvriendelijke toegang tot 5G-radiospectrum te waarborgen, ter bevordering van de connectiviteit als ondersteuning van het economisch herstel na de COVID-19-crisis in de Unie (PB L 305 van 21.9.2020, blz. 33).

- (11) Met deze verordening wordt beoogd de in de hele Unie geldende rechten en verplichtingen te versterken en te harmoniseren om de uitrol van VHCN's, waaronder kernnetwerken en netwerken die gereed zijn voor 5G, en de sectoroverschrijdende coördinatie te versnellen. Dit zal ondernemingen die elektronischecommunicatienetwerken aanbieden of die een vergunning hebben om deze aan te bieden, helpen schaalvoordelen te behalen. Een gebrek aan hoogwaardige connectiviteit in de Unie kan een sterk downstroomeffect op de grensoverschrijdende handel en dienstverlening hebben, aangezien veel diensten alleen kunnen worden verleend als er in de hele Unie een goed presterend netwerk voorhanden is. Deze verordening zorgt voor een gelijk spelveld, maar is geen beletsel voor strengere of gedetailleerdere nationale regels die in overeenstemming zijn met het Unierecht en die dienen om het gezamenlijke gebruik van bestaande fysieke infrastructuur te bevorderen of een efficiëntere uitrol van nieuwe fysieke infrastructuur mogelijk te maken door een aanvulling te vormen op of verder te gaan dan de in deze verordening vastgestelde rechten en verplichtingen. De lidstaten zouden bijvoorbeeld verder kunnen gaan dan de bepalingen inzake de coördinatie van civiele werken door die ook op privaat gefinancierde projecten toe te passen, [...] te eisen dat er meer informatie over fysieke infrastructuur of geplande civiele werken in elektronische vorm aan een centraal informatiepunt wordt verstrekt, of kortere termijnen te hanteren, mits een en ander niet in strijd is met het recht van de Unie, met inbegrip van de bepalingen van deze verordening.
- (12) Om de rechtszekerheid te waarborgen, ook met betrekking tot specifieke regelgevingsmaatregelen die zijn opgelegd krachtens Richtlijn (EU) 2018/1972, deel II, titel II, hoofdstukken II tot en met IV, en Richtlijn 2002/77/EG⁸, moeten de bepalingen van deze richtlijnen voorrang hebben op deze verordening. Deze verordening doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor nationale regelgevende instanties om maatregelen te handhaven of in te voeren die buiten het toepassingsgebied van deze verordening vallen, zoals toegangsverplichtingen voor binnenhuisbedrading, overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/1972.
- (13) Het kan voor exploitanten, met name nieuwkomers, aanzienlijk efficiënter zijn bestaande fysieke infrastructuur, met inbegrip van die van andere nutsbedrijven, te hergebruiken om VHCN's of bijbehorende faciliteiten uit te rollen. Dit is met name het geval in gebieden waar geen geschikt elektronischecommunicatienetwerk beschikbaar is of waar het economisch niet haalbaar is om nieuwe fysieke infrastructuur aan te leggen. Bovendien kunnen sectoroverschrijdende synergieën ervoor zorgen dat aanzienlijk minder civiele werken in verband met de uitrol van netwerken met zeer hoge capaciteit nodig zijn. Dit hergebruik kan ook de maatschappelijke en milieukosten van deze werken, zoals vervuiling, geluidshinder en verkeerscongestie, verminderen. Daarom moet deze verordening niet alleen van toepassing zijn op exploitanten, maar ook op eigenaren of houders van rechten op het gebruik van uitgebreide en alomtegenwoordige fysieke infrastructuur die geschikt is om er elementen van elektronischecommunicatienetwerken in onder te brengen, zoals fysieke netwerken voor de levering van elektriciteit, gas, water en systemen voor afval- en rioolwater en drainage, verwarming en transportdiensten. In het geval van houders van rechten doet dit niets af aan de eigendomsrechten van derden. In voorkomend geval moet ook met de rechten van huurders rekening worden gehouden.

⁸ Richtlijn 2002/77/EG van de Commissie van 16 september 2002 betreffende de mededinging op de markten voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten ([PB L 249 van 17.9.2002, blz. 21](#)).

- (14) Om de uitrol van VHCN's op de interne markt te verbeteren, moet deze verordening voorzien in rechten voor ondernemingen die openbare elektronische communicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten aanbieden (met inbegrip van ondernemingen van openbare aard) om toegang te krijgen tot fysieke infrastructuur, ongeacht de locatie ervan, onder billijke en redelijke voorwaarden die verenigbaar zijn met de normale uitoefening van eigendomsrechten. De verplichting om toegang te verlenen tot de fysieke infrastructuur mag geen afbreuk doen aan de rechten van de eigenaar van de grond waarop of het gebouw waarin de infrastructuur zich bevindt.
- (15) Gezien de snelle ontwikkeling van aanbieders van draadloze fysieke infrastructuur, zoals "mastbedrijven", en hun steeds belangrijker rol als aanbieders van toegang tot fysieke infrastructuur die geschikt is voor de installatie van elementen van draadloze elektronische communicatienetwerken, zoals 5G-netwerken, moet met name de definitie van "netwerk-exploitant" worden uitgebreid van ondernemingen die elektronische communicatienetwerken aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden en exploitanten van andere soorten netwerken, zoals vervoers-, gas- of elektriciteitsnetwerken, tot ondernemingen die bijbehorende faciliteiten aanbieden, die daardoor aan alle in de verordening vastgestelde verplichtingen en voordelen worden onderworpen, met uitzondering van de bepalingen betreffende fysieke binnenhuisinfrastructuur en toegang tot gebouwen.
- (15 a) De lidstaten kunnen de verplichtingen krachtens deze verordening uitbreiden tot organen die niet onder het toepassingsgebied ervan vallen, zoals organisatorische eenheden zonder rechtspersoonlijkheid die wel handelingsbevoegd zijn en volledig kunnen deelnemen aan economische transacties, of ondernemingen die een concessie van overheidsinstanties genieten.
- (16) Omdat de fysieke faciliteiten van een netwerk weinig van elkaar verschillen, kunnen er vaak zeer uiteenlopende elementen van elektronische communicatienetwerken tegelijkertijd in worden ondergebracht, zonder dat de voornaamste dienst die wordt verleend hierdoor wordt beïnvloed, en met minimale aanpassingskosten. Daaronder vallen ook de elementen die VHCN's kunnen leveren conform het beginsel van technologieneutraliteit. Daarom kan fysieke infrastructuur die alleen bedoeld is om er andere elementen van een netwerk in onder te brengen zonder dat het zelf een actief element van het netwerk wordt, in beginsel worden gebruikt om er kabels, apparatuur of andere elementen van elektronische communicatienetwerken in onder te brengen, ongeacht het huidige gebruik of de huidige eigendom ervan, veiligheidsoverwegingen of toekomstige zakelijke belangen van de eigenaar van de infrastructuur. De fysieke infrastructuur van openbare elektronische communicatienetwerken kan in beginsel ook worden gebruikt om er elementen van andere netwerken in onder te brengen. Daarom kunnen exploitanten van openbare elektronische communicatienetwerken in passende gevallen toegang verlenen tot hun netwerken zodat andere netwerken kunnen worden uitgerold. Onverminderd het nastreven van het specifieke algemene belang in verband met het aanbieden van de voornaamste dienst, moeten tegelijkertijd synergieën tussen netwerkexploitanten worden aangemoedigd om bij te dragen tot de verwezenlijking van de in Besluit (EU) 2022/2481 vastgestelde digitale streefcijfers.

- (17) Behoudens een gerechtvaardigde uitzondering kunnen elementen van fysieke infrastructuur die eigendom zijn of onder zeggenschap staan van overheidsinstanties, zelfs als zij geen deel uitmaken van een netwerk, ook elementen van elektronische communicatienetwerken bevatten, en in dergelijke gevallen moeten zij toegankelijk worden gemaakt om de installatie van elementen van VHCN's, met name draadloze netwerken, te vergemakkelijken. Voorbeelden van elementen van fysieke infrastructuur zijn gebouwen, met inbegrip van hun daken en delen van hun gevels, toegangen tot gebouwen en alle andere activa, met inbegrip van straatmeubilair, zoals verlichtingspalen, verkeersborden, verkeerslichten, aanplakborden, tolinrichtingen, bus- en tramhaltes en metrostations. Het is aan de lidstaten om specifieke categorieën fysieke infrastructuur aan te wijzen die eigendom zijn of onder zeggenschap staan van overheidsinstanties op hun grondgebied en waarvoor geen toegangsverplichtingen kunnen gelden, bijvoorbeeld om redenen van architecturale, historische, religieuze of ecologische waarde.
- (18) Deze verordening mag geen afbreuk doen aan specifieke waarborgen die nodig zijn om de nationale veiligheid, de volksgezondheid alsook de beveiliging en integriteit van netwerken en met name van kritieke infrastructuur, als omschreven in de nationale wetgeving, te garanderen en ervoor te zorgen dat niet wordt geraakt aan de voornaamste dienst die door de netwerkexploitant wordt geleverd, in het bijzonder in netwerken die worden gebruikt voor het leveren van voor menselijke consumptie bestemd water. Algemene regels in nationale wetgeving die netwerkexploitanten verbieden om te onderhandelen over toegang tot fysieke infrastructuur van ondernemingen die elektronische communicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden, zouden echter de totstandbrenging van een markt voor toegang tot fysieke infrastructuur kunnen verhinderen. Dergelijke algemene regels moeten derhalve worden afgeschaft. Tegelijkertijd mogen de in deze verordening vastgelegde maatregelen de lidstaten niet beletten nutsbedrijven ertoe aan te zetten toegang te verlenen tot hun infrastructuur door bij de berekening van de eindgebruikerstarieven voor hun voornaamste activiteit(en) geen rekening te houden met inkomsten die voortvloeien uit het verlenen van toegang tot hun fysieke infrastructuur, overeenkomstig het toepasselijk Unierecht.
- (19) Om de rechtszekerheid te waarborgen en onevenredige lasten voor netwerkexploitanten als gevolg van de gelijktijdige toepassing van twee verschillende toegangsregelingen op dezelfde fysieke infrastructuur te voorkomen, mag fysieke infrastructuur die onderworpen is aan toegangsverplichtingen die door nationale regelgevende instanties zijn opgelegd overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/1972 of aan toegangsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van staatssteunregels van de Unie, niet worden onderworpen aan de in deze verordening vastgelegde toegangsverplichtingen zolang die toegangsverplichtingen van kracht blijven. Deze verordening moet echter van toepassing zijn indien een nationale reguleringsinstantie uit hoofde van Richtlijn (EU) 2018/1972 een toegangsverplichting heeft opgelegd die het gebruik dat van de betrokken fysieke infrastructuur kan worden gemaakt, beperkt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een exploitant die van plan is basisstations aan te sluiten toegang vraagt tot bestaande fysieke infrastructuur waarvoor toegangsverplichtingen zijn opgelegd op de markt voor toegang tot specifieke capaciteit op wholesaleniveau⁹.

⁹ Aanbeveling (EU) 2020/2245 van de Commissie van 18 december 2020 betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronische-communicatiesector die aan

- (20) Om evenredigheid te waarborgen en investeringsstimulansen te behouden, moet een netwerkexploitant of overheidsinstantie het recht hebben de toegang tot specifieke fysieke infrastructuur om objectieve en gerechtvaardigde redenen te weigeren. Met name zou fysieke infrastructuur waartoe om toegang is verzocht technisch ongeschikt kunnen zijn vanwege specifieke omstandigheden, een gebrek aan beschikbare ruimte of toekomstige behoeften aan ruimte die afdoende zijn aangetoond, bijvoorbeeld in openbaar gemaakte investeringsplannen. Om mogelijke concurrentievervalsing of mogelijk misbruik van de voorwaarden voor weigering van toegang te voorkomen, moet een dergelijke weigering afdoende worden gemotiveerd en objectief onderbouwd. Dergelijke redenen zouden bijvoorbeeld niet als objectief worden beschouwd indien een onderneming die elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden, fysieke infrastructuur heeft aangelegd dankzij de coördinatie van civiele werken met een andere netwerkexploitant dan een exploitant van een elektronischecommunicatienetwerk en weigert toegang te verlenen op grond van een vermeend gebrek aan beschikbare ruimte om de elementen van VHCN's in onder te brengen als gevolg van beslissingen van de onderneming waarover hij zeggenschap heeft. In dat geval zou er sprake kunnen zijn van concurrentievervalsing indien er geen ander VHCN is in het gebied waarop het toegangsverzoek betrekking heeft. Evenzo zou in specifieke omstandigheden het delen van infrastructuur gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid, de volksgezondheid alsook de beveiliging en integriteit van netwerken en van kritieke infrastructuur, of de levering van diensten die hoofdzakelijk via dezelfde infrastructuur worden verleend in gevaar kunnen brengen. Indien de netwerkexploitant reeds een haalbaar alternatief voor passieve fysieke wholesaletoegang tot elektronischecommunicatienetwerken biedt dat tegemoetkomt aan de behoeften van de verzoeker om toegang, zoals dark fiber of ontbundelde toegang tot glasvezel, zou toegang tot de onderliggende fysieke infrastructuur bovendien negatieve economische gevolgen kunnen hebben voor zijn bedrijfsmodel, met name dat van exploitanten die uitsluitend op wholesaleniveau actief zijn, en voor stimulansen om te investeren. Deze verordening belet de lidstaten niet om de aanwezigheid een bestaand alternatief aanbod van dark fiber of van ontbundelde glasvezeltoegang als weigeringsgrond voor toegang te beperken, indien dergelijke producten op de betrokken markt geen levensvatbaar alternatief middel voor passieve fysieke wholesaletoegang tot elektronischecommunicatienetwerken zijn. Dit brengt ook het risico op inefficiënte duplicatie van fysieke infrastructuur met zich mee. Bij de beoordeling van het billijke en redelijke karakter van de voorwaarden voor dergelijke alternatieven voor fysieke wholesaletoegang moet rekening worden gehouden met onder meer het onderliggende bedrijfsmodel van de onderneming die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden en de noodzaak om een versterking van de – eventuele – aanmerkelijke marktmacht van een van de partijen te voorkomen, en met de vraag of de toegangverlener de toegang koppelt aan of bundelt met diensten die niet absoluut noodzakelijk zijn. Om investeringsstimulansen te behouden en negatieve en onbedoelde economische gevolgen voor het bedrijfsmodel van de pioniers-exploitant bij de uitrol van FttP-netwerken (“Fibre to the Premises”), met name in plattelandsgebieden, te voorkomen, zouden de lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een onderneming die elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of een vergunning heeft om deze aan te bieden, toegang tracht te verkrijgen tot het enige glasvezelnetwerk dat in haar beoogde dekkinggebied voorhanden is, de aanbieder van toegang de toegang tot zijn of haar fysieke infrastructuur kan weigeren indien hij of zij onder billijke en redelijke voorwaarden een levensvatbaar alternatief middel voor actieve wholesaletoegang aanbiedt dat geschikt is voor het aanbieden van VHCN's.

regelgeving ex ante kunnen worden onderworpen overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (18.12.2020, C(2020) 8750, PB L 439 van 29.12.2020, blz. 23).

- (21) Om het hergebruik van bestaande fysieke infrastructuur te vergemakkelijken, moeten netwerkexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur, wanneer exploitanten in een bepaald gebied toegang vragen, gedeeld gebruik van hun faciliteiten aanbieden onder billijke en redelijke voorwaarden, ook wat betreft de prijs, tenzij de toegang om objectieve en gerechtvaardigde redenen kan worden geweigerd. Overheidsinstanties moeten ook worden verplicht toegang aan te bieden onder niet-discriminerende voorwaarden. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen verschillende factoren van invloed zijn op de voorwaarden waaronder deze toegang wordt verleend. Deze voorwaarden moeten ervoor zorgen dat de aanbieders van toegang een eerlijke kans op een billijk rendement krijgen en zo hun kosten voor het verlenen van toegang kunnen terugverdienen, en kunnen het volgende omvatten: i) eventuele extra onderhouds- en aanpassingskosten; ii) eventuele preventieve veiligheidsmaatregelen die moeten worden genomen om nadelige gevolgen voor de veiligheid, beveiliging en integriteit van het netwerk te beperken; iii) eventuele specifieke regelingen inzake aansprakelijkheid bij schade; iv) het gebruik van overheidssubsidies voor de aanleg van de infrastructuur, met inbegrip van specifieke voorwaarden die aan de subsidie zijn verbonden of waarin het nationale recht voorziet in overeenstemming met het recht van de Unie; v) het vermogen om infrastructuurcapaciteit te leveren of aan te bieden om aan openbare dienstverplichtingen te voldoen, en vi) eventuele beperkingen die voortvloeien uit nationale bepalingen ter bescherming van het milieu, inclusief het nastreven van een minimale visuele impact van infrastructuur ter wille van het draagvlak en een duurzame uitrol, de volksgezondheid en de openbare veiligheid of ter verwezenlijking van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening.
- (22) Investerings in fysieke infrastructuur van openbare elektronische communicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten moeten rechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van Besluit (EU) 2022/2481 en opportunistisch gedrag voorkomen. Daarom moet bij het opleggen van een verplichting om toegang te verlenen tot bestaande fysieke infrastructuur of om civiele werken te coördineren ten volle rekening worden gehouden met een aantal factoren zoals i) de economische levensvatbaarheid van die investeringen op basis van hun risicoprofiel, ii) tijdschema's voor het rendement van investeringen, iii) de eventuele gevolgen van de toegang voor de concurrentie in de downstreammarkten en bijgevolg voor de prijzen en het rendement van investeringen, iv) de afschrijvingen van de netwerkactiva op het tijdstip van het verzoek om toegang, v) de businesscase die ten grondslag liggen aan de investering, met name in de fysieke infrastructuur die voor het leveren van netwerkdiensten met zeer hoge capaciteit wordt gebruikt, en vi) de eventuele mogelijkheid voor een gemeenschappelijke uitrol die de verzoeker om toegang vooraf is geboden. Bij het vaststellen van prijzen en voorwaarden door netwerkexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur, kunnen bepaalde bestaande contracten en commerciële voorwaarden die zijn overeengekomen tussen toegangvragende partijen en aanbieders van toegang door de aanbieders van toegang of door instanties voor geschillenbeslechting worden gebruikt als benchmarking-factor om te bepalen of de prijzen en voorwaarden billijk en redelijk zijn, aangezien die de marktprijzen en -voorwaarden weerspiegelen.
- (23) Overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur beschikken mogelijk niet over voldoende middelen, ervaring of de nodige technische kennis om met exploitanten over toegang te onderhandelen. Om de toegang tot fysieke infrastructuur van deze overheidsinstanties te vergemakkelijken, zou een instantie kunnen worden aangewezen om de toegangsverzoeken te coördineren, juridisch en technisch advies te verstrekken voor onderhandelingen over de toegangsvoorwaarden, en relevante informatie over deze fysieke infrastructuur beschikbaar te stellen via een centraal informatiepunt. De coördinerende instantie zou ook overheidsinstanties kunnen ondersteunen bij het opstellen van modelcontracten en zou toezicht kunnen houden op het resultaat en de duur van de procedure voor toegangsverzoeken. De instantie zou ook kunnen helpen bij geschillen over de toegang tot fysieke infrastructuur die eigendom is of onder zeggenschap staat van overheidsinstanties.

- (24) De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken voor het toepassen van de bepalingen inzake toegang tot fysieke infrastructuur, onder meer, maar niet uitsluitend, over de toepassing van billijke en redelijke voorwaarden. Bij het opstellen van de richtsnoeren moet terdege rekening worden gehouden met de standpunten van de belanghebbenden. Indien de organen die zijn aangewezen om de richtsnoeren uit te vaardigen, verschillen van de nationale instanties voor geschillenbeslechting, moeten de standpunten van laatstgenoemde instanties terdege in aanmerking worden genomen.
- (25) Exploitanten moeten op verzoek toegang hebben tot minimuminformatie over de fysieke infrastructuur en geplande civiele werken in het gebied waar zij hun netwerk willen uitrollen. Dit zal hen in staat stellen de uitrol van VHCN's doeltreffend te plannen en ervoor te zorgen dat de bestaande fysieke infrastructuur, die geschikt is voor de uitrol van dergelijke netwerken, en de geplande civiele werken zo doeltreffend mogelijk worden benut. Dergelijke minimuminformatie is een eerste vereiste om de mogelijkheden voor het gebruik van bestaande fysieke infrastructuur of voor de coördinatie van geplande civiele werken in een bepaald gebied te beoordelen en om de schade aan bestaande fysieke infrastructuur te beperken. Gezien het aantal betrokken belanghebbenden (met betrekking tot zowel publiek als privaat gefinancierde civiele werken, naargelang het geval, naast bestaande fysieke infrastructuur), moeten de netwerkexploitanten en overheidsinstanties die aan transparantieverplichtingen onderworpen zijn, ter vergemakkelijking van de (sector- en grensoverschrijdende) toegang tot die informatie, dergelijke actuele minimuminformatie snel, binnen de termijn, via een centraal informatiepunt beschikbaar stellen. Dit zal het beheer van verzoeken om toegang tot dergelijke informatie vereenvoudigen en zal exploitanten in staat stellen kenbaar te maken dat ze belangstelling hebben voor toegang tot fysieke infrastructuur of voor de coördinatie van civiele werken, waarvoor timing cruciaal is. De minimuminformatie over geplande civiele werken moet via een centraal informatiepunt beschikbaar worden gesteld zodra de informatie beschikbaar is voor de betrokken netwerkexploitant en, in ieder geval en indien er vergunningen vereist zijn, uiterlijk drie maanden voordat de vergunningsaanvraag voor het eerst bij de bevoegde instanties wordt ingediend.
- (26) De minimuminformatie moet onmiddellijk via het centrale informatiepunt beschikbaar worden gesteld onder evenredige, niet-discriminerende en transparante voorwaarden, zodat exploitanten hun verzoeken om informatie kunnen indienen. Het centrale informatiepunt zou kunnen bestaan uit een elektronisch archief waar informatie kan worden opgevraagd of beschikbaar worden gesteld, en verzoeken online kunnen worden ingediend met behulp van digitale instrumenten, zoals webpagina's, elektronische adressen, digitale applicaties en digitale platforms. De beschikbaar gestelde informatie kan worden beperkt om de veiligheid en integriteit van het netwerk, met name die van kritieke infrastructuur, of de nationale veiligheid te waarborgen of om legitieme handels- en bedrijfsgeheimen te beschermen. De informatie hoeft niet op het centrale informatiepunt te worden gehost, zolang ervoor wordt gezorgd dat er links beschikbaar zijn naar andere digitale instrumenten, zoals webportalen, digitale platforms, databanken of digitale applicaties, waar de informatie is opgeslagen. Voor het centrale informatiepunt komen dus verschillende modellen in aanmerking. Het centrale informatiepunt kan aanvullende functies bieden, zoals toegang tot aanvullende informatie, ondersteuning van verzoeken om toegang tot bestaande fysieke infrastructuur of ondersteuning van de coördinatie van civiele werken.

- (27) Indien het verzoek redelijk is, met name indien het nodig is om bestaande fysieke infrastructuur te delen of civiele werken te coördineren, moeten exploitanten bovendien de mogelijkheid krijgen om ter plaatse inspecties uit te voeren en informatie over geplande civiele werken op te vragen, onder transparante, evenredige en niet-discriminerende voorwaarden en onverminderd de waarborgen die zijn vastgesteld om de veiligheid en integriteit van het netwerk te vrijwaren, de vertrouwelijkheid te garanderen en handels- en bedrijfsgeheimen te beschermen.
- (28) Verregaande transparantie van geplande civiele werken via centrale informatiepunten moet worden aangemoedigd. Dit is mogelijk door exploitanten naar dergelijke informatie door te verwijzen indien die beschikbaar is. Transparantie zou ook kunnen worden afgedwongen door vergunningsaanvragen afhankelijk te maken van voorafgaande bekendmaking van informatie over geplande civiele werken via een centraal informatiepunt.
- (29) De vrijheid die de lidstaten behouden om de functies van de centrale informatiepunten aan meer dan een bevoegde instantie toe te wijzen, mag geen afbreuk doen aan hun vermogen om die functies doeltreffend te vervullen. Indien er in een lidstaat meer dan één centraal informatiepunt is opgezet, moet een centraal nationaal digitaal toegangspunt met een gemeenschappelijke gebruikersinterface ervoor zorgen dat alle centrale informatiepunten naadloos en elektronisch toegankelijk zijn. Het centrale informatiepunt moet volledig gedigitaliseerd zijn en gemakkelijk toegang bieden tot de relevante digitale instrumenten. Dit zal netwerkexploitanten en overheidsinstanties in staat stellen hun rechten uit te oefenen en de in deze verordening vastgestelde verplichtingen na te komen. Dit omvat snelle toegang tot de minimuminformatie over bestaande fysieke infrastructuur en geplande civiele werken, algemene voorwaarden voor netwerkexploitanten voor toegang tot bestaande infrastructuur, elektronische administratieve procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten, en de toepasselijke voorwaarden en procedures. Als onderdeel van deze minimuminformatie moet het centrale informatiepunt toegang geven tot informatie met geografische componenten over de locatie van bestaande fysieke infrastructuur en geplande civiele werken. Om dit te vergemakkelijken, moeten de lidstaten zorgen voor geautomatiseerde digitale instrumenten voor de indiening van de informatie met geografische componenten en voor instrumenten om de informatie om te zetten naar de ondersteunde gegevensformaten. Deze zouden via het centrale informatiepunt ter beschikking kunnen worden gesteld van netwerkexploitanten en overheidsinstanties die verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van deze informatie. Indien er locatiegegevens met geografische componenten beschikbaar zijn via andere digitale instrumenten, zoals het Inspire-geoportaal op grond van Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁰, zou het centrale informatiepunt bovendien gebruiksvriendelijke toegang tot deze informatie kunnen bieden.

¹⁰ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (PB L 108 van 25.4.2007, blz. 1).

- (30) Om de evenredigheid en veiligheid te waarborgen, hoeft de verplichting om informatie over bestaande fysieke infrastructuur via het centrale informatiepunt beschikbaar te stellen niet te gelden om dezelfde redenen als die welke een weigering van een verzoek om toegang rechtvaardigen. Bovendien zou het beschikbaar stellen van informatie over bestaande fysieke infrastructuur via het centrale informatiepunt in zeer specifieke gevallen belastend of onevenredig kunnen zijn voor netwerkexploitanten en overheidsinstanties. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de relevante activa nog niet in kaart zijn gebracht en het zeer duur zou zijn deze in kaart te brengen, of indien wordt verwacht dat in bepaalde gebieden van een lidstaat of met betrekking tot bepaalde specifieke fysieke infrastructuur zeer weinig verzoeken om toegang zullen worden ingediend. Indien op basis van een kosten-batenanalyse blijkt dat het verstrekken van informatie onevenredig is, mogen netwerkexploitanten en overheidsinstanties niet worden verplicht dergelijke informatie beschikbaar te stellen. De lidstaten moeten een dergelijke kosten-batenanalyse uitvoeren op basis van een raadpleging van belanghebbenden over de vraag naar toegang tot bestaande fysieke infrastructuur, en de analyse moet regelmatig worden bijgewerkt. De raadpleging en de resultaten daarvan moeten via een centraal informatiepunt openbaar worden gemaakt.
- (31) Om de consistentie te waarborgen, moeten de bevoegde instanties die de functies van het centrale informatiepunt uitoefenen, de nationale regelgevende instanties die hun taken krachtens Richtlijn (EU) 2018/1972 vervullen of andere bevoegde instanties, zoals nationale, regionale of lokale autoriteiten die belast zijn met het kadaster of de uitvoering van Richtlijn 2007/2/EG (Inspire), naargelang het geval, met elkaar overleggen en samenwerken. Deze samenwerking moet tot doel hebben de inspanningen voor de nakoming van de transparantieplichtingen voor netwerkexploitanten en overheidsinstanties, met inbegrip van ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht (“AMM”), om informatie over hun fysieke infrastructuur beschikbaar te stellen, tot een minimum te beperken. Indien een andere reeks gegevens over de fysieke infrastructuur van de exploitant met aanmerkelijke marktmacht vereist is, moet die samenwerking leiden tot nuttige onderlinge links en synergieën tussen de AMM-gerelateerde databank en het centrale informatiepunt en tot evenredige gemeenschappelijke praktijken op het gebied van gegevensverzameling en -verstrekking, om te komen tot resultaten die gemakkelijk te vergelijken zijn. De samenwerking moet ook gericht zijn op het vergemakkelijken van de toegang tot informatie over fysieke infrastructuur, in het licht van de nationale omstandigheden. Indien wettelijke verplichtingen worden gewijzigd of ingetrokken, moeten de betrokken partijen overeenstemming kunnen bereiken over de beste oplossingen om het verzamelen en verstrekken van gegevens over fysieke infrastructuur aan te passen aan de nieuwe toepasselijke wettelijke vereisten.
- (32) De lidstaten kunnen besluiten dat de transparantieplichting voor de coördinatie van civiele werken om redenen van nationale veiligheid of in noodsituaties niet op civiele werken van toepassing is. Dit kan het geval zijn voor civiele werken die worden uitgevoerd indien er gevaar voor het publiek bestaat als gevolg van afbraakprocessen op civiel-technische werken en de bijbehorende installaties die zijn veroorzaakt door destructieve natuurlijke of menselijke factoren en nodig zijn om de veiligheid ervan te waarborgen of om ze te slopen. Omwille van de transparantie moeten de lidstaten via een centraal informatiepunt meedelen welke soorten civiele werken onder deze omstandigheden vallen.

- (33) Om aanzienlijke besparingen te realiseren, en door de uitrol van nieuwe elektronische-communicatienetwerken veroorzaakte ongemakken tot een minimum te beperken, moeten regelgevingsbeperkingen die in de regel verhinderen dat netwerkexploitanten onderling onderhandelen over overeenkomsten betreffende de coördinatie van civiele werken voor de uitrol van VHCN's, worden verboden. Indien civiele werken niet met overheidsgeld worden gefinancierd, moet deze verordening de mogelijkheid voor netwerkexploitanten om overeenkomsten betreffende de coördinatie van civiele werken te sluiten overeenkomstig hun eigen investerings- en bedrijfsplannen en het tijdschema van hun keuze, onverlet laten.
- (34) De lidstaten moeten de resultaten van geheel of gedeeltelijk met overheidsgeld gefinancierde civiele werken maximaliseren door de positieve externe effecten van die werken in alle sectoren te benutten en te zorgen voor gelijke kansen om de beschikbare en geplande fysieke infrastructuur te delen voor de uitrol van VHCN's. Er mogen geen negatieve gevolgen zijn voor het primaire doel van met overheidsgeld gefinancierde civiele werken. De netwerk-exploitant die de betrokken civiele werken direct of indirect (bijvoorbeeld via een onderaannemer) uitvoert, dient onder evenredige, niet-discriminerende en transparante voorwaarden in te gaan op tijdig ingediende redelijke verzoeken om de uitrol van elementen van VHCN's te coördineren. De verzoekende exploitant moet bijvoorbeeld alle extra kosten dekken, ook die welke het gevolg zijn van vertragingen, en wijzigingen van de oorspronkelijke plannen tot een minimum beperken. Dergelijke bepalingen mogen geen afbreuk doen aan het recht van de lidstaten om capaciteit voor elektronischecommunicatienetwerken te reserveren, zelfs bij gebrek aan specifieke verzoeken. Dit zal de lidstaten in staat stellen aan de toekomstige vraag naar fysieke infrastructuur te voldoen om de waarde van civiele werken te maximaliseren of om maatregelen te nemen die exploitanten van andere soorten netwerken, zoals vervoers-, gas- of elektriciteitsnetwerken, soortgelijke rechten verlenen om civiele werken te coördineren.
- (35) In sommige gevallen, met name bij een uitrol in landelijke, afgelegen of dunbevolkte gebieden, kan de verplichting tot coördinatie van civiele werken de financiële levensvatbaarheid van een dergelijke uitrol in het gedrang brengen en uiteindelijk investeringen volgens marktvoorwaarden ontmoedigen. Een verzoek tot coördinatie van civiele werken aan een onderneming die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden, kan derhalve onder bepaalde omstandigheden als onredelijk worden beschouwd. Dit dient met name het geval te zijn als de verzoekende onderneming die elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden niet heeft aangegeven voornemens te zijn in dat gebied VHCN's uit te rollen (hetzij als een nieuwe uitrol, een modernisering of een uitbreiding van een netwerk) en er een prognose of uitnodiging is geweest om een voornemen tot uitrol van VHCN's in aangewezen gebieden te verklaren (overeenkomstig artikel 22 van Richtlijn (EU) 2018/1972) of een openbare raadpleging heeft plaatsgevonden overeenkomstig staatssteunregels van de Unie. Indien meer dan een van deze prognoses, uitnodigingen en/of openbare raadplegingen heeft plaatsgevonden, moet alleen het ontbreken van een blijk van belangstelling bij de meest recente gelegenheid die betrekking heeft op de periode waarin het verzoek tot coördinatie van civiele werken wordt ingediend, in aanmerking worden genomen. Om te waarborgen dat in de toekomst toegang tot de uitgerolde infrastructuur mogelijk is, moet de onderneming die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden en die de civiele werken uitvoert, garanderen dat zij fysieke infrastructuur met voldoende capaciteit zal uitrollen, rekening houdend met de door de onderneming die om coördinatie van civiele werken verzoekt, geuite capaciteitsvereisten, en, indien van toepassing, door de lidstaten verstrekte richtsnoeren. Dit doet geen afbreuk aan de regels en voorwaarden die verbonden zijn aan de toewijzing van overheidsmiddelen en de toepassing van staatssteunregels.

- (35 b) De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van deze verordening betreffende de coördinatie van civiele werken, met inbegrip van transparantie, niet toe te passen op civiele werken van beperkte omvang, bijvoorbeeld qua waarde, grootte of duur. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om civiele werken die minder dan 48 uur duren, waarbij gebruik wordt gemaakt van microsleuven of van werken in noodgevallen.
- (36) De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken voor de toepassing van de bepalingen betreffende de coördinatie van civiele werken, onder meer, maar niet uitsluitend, wat de verdeling van de kosten betreft. Bij het opstellen van de richtsnoeren moet terdege rekening worden gehouden met de standpunten van de belanghebbenden en de nationale instanties voor geschillenbeslechting.
- (37) Een doeltreffende coördinatie kan helpen om kosten, vertragingen en verstoringen die kunnen worden veroorzaakt door problemen bij de uitrol ter plaatse, te beperken. Een voorbeeld waarbij de coördinatie van civiele werken duidelijke voordelen kan opleveren, zijn sectoroverschrijdende projecten binnen, maar niet uitsluitend daarbinnen, Trans-Europese energie- (TEN-E) en Trans-Europese vervoers- (TEN-T) -netwerken, bijvoorbeeld voor de uitrol van 5G-corridders langs vervoerstrajecten, bijvoorbeeld voor wegen, spoorwegen en binnenwateren. Deze projecten vereisen vaak ook ontwerpcoördinatie of mede-ontwerp op basis van samenwerking tussen de projectdeelnemers in een vroege fase. In het kader van het mede-ontwerp kunnen de betrokken partijen vóór de coördinatie van de civiele werken overeenstemming bereiken over de uitrol van de fysieke infrastructuur en de te gebruiken technologie en uitrusting. Daarom moet het verzoek tot coördinatie van civiele werken zo spoedig mogelijk worden ingediend.
- (38) Mogelijk zijn er verschillende vergunningen voor de uitrol van elementen van elektronischecommunicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten nodig om de algemene belangen van de lidstaten en de Unie te beschermen. Het kan daarbij gaan om graaf-, bouw-, stedenbouwkundige, milieu- en andere vergunningen alsook doorgangsrechten. Het aantal vergunningen en doorgangsrechten dat vereist is voor de uitrol van verschillende soorten elektronischecommunicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten en het lokale karakter van de uitrol kunnen de toepassing van verschillende procedures en voorwaarden met zich meebrengen, wat tot problemen bij de uitrol van het netwerk kan leiden. Om de uitrol te vergemakkelijken, moeten alle regels betreffende de voorwaarden en procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten derhalve op nationaal niveau worden gestroomlijnd en consistent zijn. Met behoud van het recht van elke bevoegde instantie om te worden betrokken en van haar beslissingsbevoegdheden overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, moet alle informatie over de procedures en algemene voorwaarden voor het verlenen van vergunningen voor civiele werken en doorgangsrechten beschikbaar zijn via centrale informatiepunten. Dit kan de complexiteit verminderen en de efficiëntie en transparantie vergroten voor alle exploitanten en met name voor nieuwkomers en kleinere exploitanten die niet in dat gebied actief zijn. Bovendien moeten exploitanten het recht hebben om hun aanvragen voor vergunningen en doorgangsrechten elektronisch in te dienen via een centraal informatiepunt. De bevoegde instanties moeten de aanvragers in elektronische vorm op de hoogte houden van de feitelijke status van de vergunningsaanvragen voor welke behandeling zij bevoegd zijn, mede wat betreft de vraag of de vergunning is verleend of geweigerd, en moeten ervoor zorgen dat deze informatie voor de aanvragers toegankelijk is via een centraal informatiepunt.

- (39) Vergunningsprocedures mogen geen belemmeringen voor investeringen vormen of de interne markt schaden. De lidstaten moeten er derhalve voor zorgen dat een besluit over het al dan niet verlenen van een vergunning voor de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten binnen vier maanden na ontvangst van een volledige vergunningsaanvraag beschikbaar is. Unie- of nationaalrechtelijke bepalingen die voorzien in andere specifieke termijnen of verplichtingen voor het goede verloop van de procedure, zoals een verplichte openbare raadpleging in een administratieve procedure voor het verlenen van een milieuvergunning of een beroepsprocedure, die op de vergunningsprocedure van toepassing zijn, moeten voorrang hebben boven de in deze verordening vastgelegde termijn. De bevoegde instanties mogen de uitrol van VHCN's of bijbehorende faciliteiten niet beperken, belemmeren of economisch minder aantrekkelijk maken. Meer bepaald mogen zij niet verhinderen dat procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten indien mogelijk parallel lopen, noch eisen, indien daar geen motivatie voor is, dat exploitanten een bepaald type vergunning moeten verkrijgen voordat zij andere soorten vergunningen kunnen aanvragen. De bevoegde instanties moeten elke weigering om onder hun bevoegdheid vallende vergunningen of doorgangsrechten te verlenen, motiveren op basis van objectieve, transparante, niet-discriminerende en evenredige criteria.
- (40) Om onnodige vertragingen te voorkomen, moeten de bevoegde instanties binnen 20 werkdagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag nagaan of deze volledig is. De vergunningsaanvraag moet als volledig worden beschouwd, tenzij de bevoegde instantie de aanvrager verzoekt om binnen die termijn ontbrekende informatie te verstrekken. Indien naast vergunningen ook doorgangsrechten vereist zijn voor de uitrol van elementen van VHCN's, moeten de bevoegde instanties, in afwijking van artikel 43 van Richtlijn (EU) 2018/1972, deze doorgangsrechten binnen vier maanden na ontvangst van het verzoek verlenen, tenzij er sprake is van onteigening. Andere doorgangsrechten die niet nodig zijn in combinatie met vergunningen voor civiele werken moeten ook in de toekomst binnen zes maanden worden verleend overeenkomstig artikel 43 van Richtlijn (EU) 2018/1972.
- (41) De lidstaten moeten, in overeenstemming met het nationale recht, aangeven voor welke categorieën infrastructuur (zoals masten, antennes, palen en ondergrondse kabelgoten) er geen bouw-, graaf- of andere soorten vergunningen vereist zijn. Dat zou ook het geval kunnen zijn voor technische verbeteringen van bestaande onderhoudswerken of installaties en kleinschalige civiele werken, zoals het graven van sleuven, en verlengingen van vergunningen.
- (42) Om ervoor te zorgen dat de procedures voor het verlenen van dergelijke vergunningen en doorgangsrechten binnen redelijke termijnen worden afgerond, zoals blijkt uit bepaalde moderniseringspraktijken en goede administratieve praktijken op nationaal niveau, moeten beginselen voor administratieve vereenvoudiging worden vastgesteld. Dit zou onder meer kunnen inhouden dat de verplichting van voorafgaande toestemming wordt beperkt tot gevallen waarin die essentieel is.

- (43) Om de uitrol van elementen van VHCN's te vergemakkelijken, moet elke vergoeding in verband met een vergunning, met uitzondering van doorgangsrechten, worden beperkt tot de administratieve kosten in verband met de behandeling van de vergunningsaanvraag overeenkomstig de beginselen van artikel 16 van Richtlijn (EU) 2018/1972. Op doorgangsrechten zijn de bepalingen van de artikelen 42 en 43 van Richtlijn (EU) 2018/1972 van toepassing. Dit omvat geen extra kosten die geen verband houden met de verwerking van de vergunningsaanvraag, bijvoorbeeld voor de afschrijving, reparatie of vervanging van openbare infrastructuur als gevolg van de openbare veiligheid tijdens civiele werken of door maatregelen ter waarborging daarvan, waarvoor de kosten door overheidsinstanties aan de exploitant worden aangerekend overeenkomstig het nationale recht.
- (44) Om de in Besluit (EU) 2022/2481 vastgestelde streefcijfers te verwezenlijken, moeten uiterlijk in 2030 alle eindgebruikers op vaste locaties tot aan [...] het netwerkaansluitpunt gebruik kunnen maken van een gigabitnetwerk en moeten alle bevolkte gebieden worden bestreken door draadloze hogesnelheidsnetwerken van de volgende generatie met prestaties die minstens gelijkwaardig zijn aan die van 5G, met inachtneming van het technologie-neutraliteitsbeginsel. Het aanbieden van gigabitnetwerken tot bij de eindgebruiker moet worden vergemakkelijkt door middel van een moderne, toekomstbestendige glasvezeltechnologie die met name geschikt is voor een moderne, toekomstbestendige fysieke binnenhuisinfrastructuur, de toegangspunten tot gebouwen en de binnenhuisbekabeling. De kosten voor het aanleggen van miniducts tijdens de bouw van een gebouw zijn slechts marginaal, terwijl het achteraf aanleggen van gigabitinfrastructuur in gebouwen een aanzienlijk deel van de kosten van de uitrol van een gigabitnetwerk kan vertegenwoordigen. Daarom moeten alle nieuwe gebouwen of gebouwen die een ingrijpende renovatie, met inbegrip van structurele wijzigingen van de hele fysieke binnenhuisinfrastructuur of een aanzienlijk deel daarvan, ondergaan, worden uitgerust met fysieke infrastructuur, een toegangspunt tot de gebouwen dat gemakkelijk toegankelijk is voor een of meer ondernemingen die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden, en binnenhuisglasvezelbekabeling, waardoor eindgebruikers op gigabitsnelheden kunnen worden aangesloten. Bovendien moeten projectontwikkelaars ervoor zorgen dat er vanuit elke woning een holle leiding loopt naar het toegangspunt tot het gebouw, dat zich binnen of buiten het meergezinsgebouw bevindt, waardoor aansluitingen mogelijk zijn tot aan de netwerkaansluitpunten of, in de lidstaten waar het netwerkaansluitpunt buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker mag worden geplaatst, tot aan het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt met het openbare netwerk. Ingrijpende renovaties van bestaande gebouwen op de locatie van de eindgebruiker om de energieprestaties te verbeteren (overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad¹¹) bieden een moderniseringskans om die gebouwen ook uit te rusten met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, binnenhuisglasvezelbekabeling en een toegangspunt tot het gebouw.
- (44 a) Het toegangspunt van het gebouw moet gemakkelijk, dat wil zeggen zonder buitensporige inspanningen, toegankelijk zijn voor meerdere exploitanten, met name indien het zich in het gebouw bevindt, zonder dat er in het gebouw een monopolie wordt gecreëerd of bevorderd.

¹¹ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).

- (44 b) De bepalingen betreffende glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, glasvezelklare toegangspunten van gebouwen en bekabeling sluiten de aanwezigheid van andere soorten technologie binnen dezelfde fysieke binnenhuisinfrastructuur niet uit. Deze bepalingen mogen geen afbreuk doen aan het recht van eigenaren van gebouwen om het gebouw uit te rusten met binnenhuisbekabeling naast glasvezel, met een extra fysieke binnenhuisinfrastructuur die naast glasvezelbekabeling of andere elementen van elektronische-communicatienetwerken ook andere bekabeling kan bevatten.
- (45) Het uitrusten van een gebouw met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, een glasvezelklaar toegangspunt van het gebouw of binnenhuisglasvezelbekabeling kan in specifieke gevallen als onevenredig duur worden beschouwd, bijvoorbeeld voor sommige nieuwe eengezinswoningen of gebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd. Dit kan gebaseerd zijn op objectieve gronden, zoals kostenramingen op maat, economische redenen die verband houden met de locatie, redenen die verband houden met erfgoedbehoud of het milieu (bijvoorbeeld voor specifieke categorieën monumenten).
- (46) Het zou voor potentiële kopers en huurders nuttig zijn om te kunnen vaststellen of gebouwen zijn uitgerust met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, een glasvezelklaar toegangspunt van het gebouw en binnenhuisglasvezelbekabeling, die dus aanzienlijke kostenbesparingen kunnen opleveren. Het moet ook worden aangemoedigd om gebouwen glasvezelklaar te maken. De lidstaten kunnen daarom een “glasvezelklaar”-label ontwikkelen voor gebouwen die overeenkomstig deze verordening zijn uitgerust met dergelijke infrastructuur, een glasvezelklaar toegangspunt van het gebouw en binnenhuisglasvezelbekabeling.
- (47) Ondernemingen die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden en in een bepaald gebied een gigabitnetwerk uitrollen, zouden aanzienlijke schaalvoordelen kunnen behalen als zij hun netwerk zouden kunnen aansluiten op het toegangspunt van een gebouw door gebruik te maken van bestaande fysieke infrastructuur en eventuele schade te herstellen. Dit moet mogelijk zijn ongeacht of een abonnee op dat moment uitdrukkelijk belangstelling voor de dienst heeft getoond en op voorwaarde dat de gevolgen voor privé-eigendom tot een minimum worden beperkt. Als het netwerk eenmaal op het toegangspunt van een gebouw is aangesloten, kan een nieuwe klant tegen aanzienlijk lagere kosten worden aangesloten, met name via aansluitingen tot aan de netwerkaansluitpunten, of, in lidstaten waar het netwerkaansluitpunt zich buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker mag bevinden, tot aan het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt met het openbare netwerk, met name via toegang tot een glasvezelklaar verticaal segment in het gebouw, indien dat reeds bestaat. Die doelstelling wordt ook bereikt wanneer het gebouw zelf reeds is uitgerust met een gigabitnetwerk waartoe onder transparante, evenredige en niet-discriminerende voorwaarden toegang wordt verleend aan elke aanbieder van een openbaar communicatienetwerk met een actieve abonnee in het gebouw. Dat zou met name het geval kunnen zijn in lidstaten die maatregelen hebben genomen krachtens artikel 44 van Richtlijn (EU) 2018/1972. Ondernemingen die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbieden of die gemachtigd zijn om deze aan te bieden, moeten, na beëindiging van het contract met de abonnee, hun netwerk-elementen (zoals verouderde kabels, apparatuur) voor zover mogelijk verwijderen en het betrokken gebied herstellen.

- (48) Om ertoe bij te dragen dat er gigabitnetwerken beschikbaar komen voor eindgebruikers, moeten nieuwe gebouwen en ingrijpend gerenoveerde gebouwen worden uitgerust met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, binnenhuisglasvezelbekabeling en een toegangspunt van het gebouw, tenzij in gevallen waarin dit onevenredig is in verhouding tot de totale kosten van de renovatiewerken. De lidstaten moeten over een zekere mate van flexibiliteit kunnen beschikken om dit te bereiken. Deze verordening strekt derhalve niet tot harmonisering van de regels met betrekking tot de kosten daarvan, met inbegrip van het terugverdienen van de kosten voor het uitrusten van gebouwen met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur, binnenhuisglasvezelbekabeling en een toegangspunt van het gebouw.
- (49) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en om rekening te houden met nationale omstandigheden, moeten de lidstaten de normen of technische specificaties vaststellen die nodig zijn om nieuw gebouwde of ingrijpend gerenoveerde gebouwen uit te rusten met glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur en binnenhuisglasvezelbekabeling; en nieuwe of ingrijpend gerenoveerde meergezinswoningen met een toegangspunt. Die normen of technische specificaties kunnen ten minste het volgende omvatten: de specificaties van het toegangspunt voor het gebouw; de specificaties van de glasvezelinterface; de kabelspecificaties; de contactdoospecificaties; de specificaties voor buizen of microducts; de technische specificaties die nodig zijn om interferentie met elektrische bekabeling te voorkomen, en de minimale buigradius. De lidstaten kunnen de afgifte van bouwvergunningen afhankelijk stellen van de voorwaarde dat nieuwe gebouwen of ingrijpende renovatiewerken waarvoor een bouwvergunning vereist is, voldoen aan de normen of technische specificaties op basis van een gecertificeerd testverslag, of zij kunnen een soortgelijke procedure instellen. Naast de bouwvergunning, die door de bevoegde autoriteiten wordt afgegeven nadat is nagegaan of het technisch bouwproject aan de geldende voorschriften voldoet, is in sommige lidstaten ook een vergunning vereist om gebouwen na voltooiing van de bouw ervan voor hun beoogde doel te gebruiken. De lidstaten kunnen ook certificeringsregelingen opzetten om aan te tonen dat aan de normen of technische specificaties wordt voldaan en om voor het “glasvezelklaar”-label in aanmerking te komen. Om te voorkomen dat de administratieve rompslomp in verband met de krachtens deze verordening opgezette certificeringsregeling toeneemt, zouden de lidstaten bovendien rekening kunnen houden met de procedurele vereisten die krachtens Richtlijn 2010/31/EU op certificeringsregelingen van toepassing zijn, en tevens de mogelijkheid kunnen overwegen om het mogelijk te maken beide aanvraagprocedures samen in te leiden.
- (50) Gelet op het maatschappelijk nut van digitale inclusie en rekening houdend met de economische aspecten van de uitrol van VHCN's, moeten alle aanbieders van openbare communicatienetwerken het recht hebben om, indien er voor de woningen van eindgebruikers geen passieve of actieve glasvezelklare infrastructuur aanwezig is en er geen alternatieven zijn om een abonnee van een VHCN te voorzien, hun netwerk op eigen kosten aan te sluiten op een particuliere woning, mits de gevolgen voor de private eigendom zoveel mogelijk worden beperkt, bijvoorbeeld door zo mogelijk gebruik te maken van de bestaande fysieke infrastructuur in het gebouw of door eventuele beschadigingen volledig te herstellen.
- (51) Verzoeken om toegang tot fysieke binnenhuisinfrastructuur moeten onder het toepassingsgebied van deze verordening vallen, terwijl een verzoek om toegang tot glasvezelbekabeling onder het toepassingsgebied van Richtlijn (EU) 2018/1972 moet vallen.

- (52) De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken over de toepassing van bepalingen inzake de toegang tot fysieke binnenhuisinfrastructuur, onder meer, maar niet uitsluitend, over de voorwaarden daarvan. Bij het opstellen van de richtsnoeren moet terdege rekening worden gehouden met de standpunten van de belanghebbenden en de nationale instanties voor geschillenbeslechting.
- (53) Om de modernisering en flexibiliteit van administratieve procedures te bevorderen en de kosten van en de tijd besteed aan de procedures voor de uitrol van VHCN's te beperken, moeten de diensten van centrale informatiepunten volledig online worden uitgevoerd. Daartoe moeten centrale informatiepunten op een gemakkelijke wijze toegang bieden tot de nodige digitale instrumenten, zoals webportalen, elektronische adressen, databanken, digitale platforms en digitale applicaties. De instrumenten moeten op efficiënte wijze toegang bieden tot de minimuminformatie over bestaande fysieke infrastructuur en geplande civiele werken, en moeten het mogelijk maken om informatie op te vragen. Deze digitale instrumenten moeten ook toegang bieden tot de elektronische administratieve procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten en tot gerelateerde informatie over de toepasselijke voorwaarden en procedures. Indien in een lidstaat meer dan een centraal informatiepunt is opgezet, moeten alle centrale informatiepunten gemakkelijk en naadloos elektronisch toegankelijk zijn via een centraal nationaal digitaal toegangspunt. Dit toegangspunt moet een gemeenschappelijke gebruikersinterface hebben die toegang biedt tot de online centrale informatiepunten. Het centrale nationale digitale toegangspunt moet de interactie tussen exploitanten en bevoegde instanties die de functies van de centrale informatiepunten vervullen, vergemakkelijken.
- (54) De lidstaten moeten kunnen vertrouwen op, en indien nodig verbeteringen aanbrengen aan, digitale instrumenten zoals webportalen, elektronische adressen, databanken, digitale platforms en digitale applicaties die mogelijk reeds op lokaal, regionaal of nationaal niveau beschikbaar zijn om de functies van het centrale informatiepunt te vervullen, mits zij de in deze verordening opgenomen verplichtingen nakomen. Dit omvat toegang via een centraal nationaal digitaal toegangspunt en de beschikbaarheid van alle in deze verordening beschreven functies. Om aan de eenmaligheidsbeginselen minimale gegevensverwerking en juistheid te voldoen, moet het de lidstaten worden toegestaan meer digitale platforms, databanken of applicaties ter ondersteuning van de centrale informatiepunten te integreren, naargelang het geval. Zo zouden de digitale platforms, databanken of applicaties ter ondersteuning van de centrale informatiepunten die informatie verstrekken over bestaande fysieke infrastructuur onderling kunnen worden verbonden of geheel of gedeeltelijk kunnen worden geïntegreerd met die voor geplande civiele werken en het verlenen van vergunningen.

- (55) Met het oog op de doeltreffendheid van de centrale informatiepunten waarin deze verordening voorziet, moeten de lidstaten zorgen voor adequate middelen en voor direct beschikbare relevante informatie met betrekking tot een specifiek geografisch gebied. De informatie moet met de juiste mate van detail worden gepresenteerd om de efficiëntie met het oog op de toegewezen taken te maximaliseren, ook bij het lokale kadaster. In dit opzicht zouden de lidstaten de mogelijke synergieën en schaalvoordelen kunnen overwegen met het concept “één loket” in de zin van artikel 6 van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad¹² en andere geplande of bestaande e-overheidsoplossingen om voort te bouwen op bestaande structuren en de voordelen voor gebruikers te maximaliseren. Evenzo moet de “één digitale toegangspoort” waarin Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad¹³ voorziet, links naar de centrale informatiepunten aanbieden.
- (56) De kosten voor het opzetten van het centrale nationale digitale toegangspunt, de centrale informatiepunten en de digitale instrumenten die nodig zijn om aan de bepalingen van deze verordening te voldoen, kunnen geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen voor financiële steun uit fondsen van de Unie, zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling – specifieke doelstelling: een concurrerender en slimmer Europa door de bevordering van innovatieve en slimme economische transformatie en regionale ICT-connectiviteit¹⁴, het programma Digitaal Europa¹⁵ – specifieke doelstelling: uitrol en optimaal gebruik van digitale capaciteiten en interoperabiliteit en de herstel- en veerkrachtfaciliteit¹⁶ – pijlers voor digitale transformatie en voor slimme, duurzame en inclusieve groei, met inbegrip van economische cohesie, banen, productiviteit, concurrentievermogen, onderzoek, ontwikkeling en innovatie, en een goed functionerende interne markt met sterke kmo’s, mits zij voldoen aan de daarin vervatte doelstellingen en subsidiabiliteitscriteria.

¹² Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt ([PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36](#)).

¹³ Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad van 2 oktober 2018 tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 ([PB L 295 van 21.11.2018, blz. 1](#)).

¹⁴ Artikel 3, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds ([PB L 231 van 30.6.2021, blz. 60](#)).

¹⁵ Artikel 8 van Verordening (EU) 2021/694 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het programma Digitaal Europa en tot intrekking van Besluit (EU) 2015/2240 ([PB L 166 van 11.5.2021, blz. 1](#)).

¹⁶ Artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit ([PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17](#)).

- (57) Bij een meningsverschil over technische en commerciële voorwaarden tijdens commerciële onderhandelingen over de toegang tot fysieke infrastructuur of over de coördinatie van civiele werken, moet elke partij een beroep kunnen doen op een nationale instantie voor geschillenbeslechting die de partijen een oplossing oplegt om te voorkomen dat ten onrechte wordt geweigerd aan het verzoek te voldoen of dat er onredelijke voorwaarden worden opgelegd. Bij het bepalen van de prijzen voor het verlenen van toegang tot of het delen van de kosten voor gecoördineerde civiele werken moet de instantie voor geschillenbeslechting ervoor zorgen dat de aanbieder van toegang en netwerkexploitanten die civiele werken plannen, een eerlijke kans hebben om de kosten die zij maken voor het verlenen van toegang tot hun fysieke infrastructuur of voor het coördineren van hun geplande civiele werken terug te verdienen. Hierbij moet rekening worden gehouden met eventuele specifieke nationale omstandigheden, tariefstructuren die zijn ingesteld en corrigerende maatregelen die door een nationale regelgevende instantie zijn opgelegd. De instantie voor geschillenbeslechting moet ook rekening houden met de gevolgen van de gevraagde toegang of coördinatie van geplande civiele werken voor het bedrijfsplan van de aanbieder van toegang of netwerkexploitanten die civiele werken plannen, met inbegrip van hun gedane of geplande investeringen, met name investeringen in de fysieke infrastructuur waarop het verzoek betrekking heeft.
- (58) Om vertragingen bij de uitrol van netwerken te voorkomen, moet de nationale instantie voor geschillenbeslechting het geschil snel beslechten en in ieder geval binnen vier maanden na ontvangst van het verzoek om beslechting in het geval van geschillen over de toegang tot bestaande fysieke infrastructuur en binnen twee maanden indien het gaat om transparantie over fysieke infrastructuur, coördinatie van geplande civiele werken en transparantie over geplande civiele werken. Het is mogelijk dat de instanties voor geschillenbeslechting geen controle hebben over uitzonderlijke omstandigheden die een vertraging bij de beslechting van een geschil rechtvaardigen, zoals onvoldoende informatie of documentatie die nodig is om een besluit te nemen, met inbegrip van de standpunten van andere bevoegde instanties die moeten worden geraadpleegd of de grote complexiteit van het dossier.
- (59) Bij geschillen over de toegang tot de fysieke infrastructuur, geplande civiele werken of informatie daarover om VHCN's uit te rollen, moet de instantie voor geschillenbeslechting de bevoegdheid hebben om die geschillen door middel van een bindend besluit te beslechten. De besluiten van die instantie mogen in geen geval afbreuk doen aan de mogelijkheid van een partij om de zaak aan een rechter voor te leggen of om voorafgaand aan of parallel met de formele geschillenbeslechting een beroep te doen op een middelingsregeling die de vorm kan aannemen van bemiddeling of een extra uitwisselingsronde.
- (60) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel mag deze verordening geen afbreuk doen aan de mogelijkheid van de lidstaten om regelgevende taken toe te wijzen aan de instanties die het meest geschikt zijn om die taken te vervullen in overeenstemming met de nationale grondwettelijke regeling voor de toewijzing van bevoegdheden en met de in deze verordening vastgestelde vereisten. Om de administratieve lasten te verlichten, moet het de lidstaten worden toegestaan een bestaande instantie aan te wijzen of de reeds op grond van Richtlijn 2014/61/EU aangewezen bevoegde instanties te behouden. Informatie over de aan de bevoegde instantie(s) toegewezen taken moet via een centraal informatiepunt worden bekendgemaakt en bij de Commissie worden aangemeld, tenzij dit reeds is gebeurd overeenkomstig Richtlijn 2014/61/EU. De vrijheid die de lidstaten behouden om de functies van het centrale informatiepunt aan meer dan een bevoegde instantie toe te wijzen, mag geen afbreuk doen aan hun vermogen om die functies doeltreffend te vervullen.

- (61) De aangewezen nationale instantie voor geschillenbeslechting en de bevoegde instantie die de functies van het centrale informatiepunt vervult, moeten onpartijdigheid, onafhankelijkheid en structurele scheiding ten opzichte van de betrokken partijen waarborgen, hun bevoegdheden onpartijdig, transparant en tijdig uitoefenen en over de juiste competenties en middelen beschikken.
- (62) De lidstaten moeten voorzien in passende, doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties bij niet-naleving van deze verordening of van een bindend besluit van de bevoegde instanties, mede in gevallen waarin een netwerkexploitant of een overheidsinstantie via een centraal informatiepunt bewust of door grove nalatigheid misleidende, onjuiste of onvolledige informatie verstrekt.
- (63) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk het faciliteren van de uitrol van fysieke infrastructuur die geschikt is voor VHCN's in de gehele Unie, waardoor de interne markt wordt bevorderd, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt wegens aanhoudende verschillen in aanpak en de trage en ondoeltreffende omzetting van Richtlijn 2014/61/EU, maar vanwege de omvang van de uitrol van de netwerken en vereiste investeringen beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan hetgeen nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (63 b) Deze verordening laat de verantwoordelijkheid van de lidstaten om de nationale veiligheid te beschermen en hun bevoegdheid voor het beschermen van andere essentiële staatsfuncties, met name wat betreft de openbare veiligheid, territoriale integriteit en ordehandhaving, onverlet. Zulks indachtig moeten in dit verband gemaakte uitzonderingen op deze verordening als naar behoren gerechtvaardigd en evenredig worden beschouwd.
- (64) Deze verordening is in overeenstemming met de grondrechten en beginselen die door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend. Deze verordening beoogt met name de volledige eerbiediging van het recht op privacy en de bescherming van bedrijfsgeheimen, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op eigendom en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Deze verordening moet overeenkomstig deze rechten en beginselen worden toegepast.
- (65) Deze verordening bevat bepalingen die betrekking hebben op alle inhoudelijke gebieden die onder Richtlijn 2014/61/EU vallen, die derhalve moet worden ingetrokken.

- (66) Een periode van 24 maanden tussen de inwerkingtreding en de toepassing heeft tot doel de lidstaten voldoende tijd geven om ervoor te zorgen dat hun nationale wetgeving geen belemmeringen voor de uniforme en doeltreffende toepassing van deze verordening bevat. Voor kleine gemeenten, met minder dan 3 500 inwoners, kunnen de lidstaten, onder de in deze verordening vastgestelde voorwaarden, bepalen dat de termijn voor het verstrekken van informatie over verzoeken om toegang tot fysieke infrastructuur met twaalf maanden wordt verlengd. De periode van 24 maanden doet geen afbreuk aan de specifieke regels in deze verordening betreffende de uitgestelde toepassing van specifieke bepalingen ervan. De lidstaten moeten nationale bepalingen die met deze verordening overlappen of ermee in strijd zijn, intrekken op het moment dat de verordening van toepassing wordt. Wat de vaststelling van nieuwe wetgeving tijdens deze periode betreft, volgt uit artikel 4, lid 3, VEU dat de lidstaten verplicht zijn tot loyale samenwerking en geen actie mogen ondernemen die in strijd is met toekomstige rechtsregels van de Unie,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Deze verordening heeft tot doel de uitrol van netwerken met zeer hoge capaciteit (very high capacity networks – VHCN's) te faciliteren en te stimuleren door het gezamenlijke gebruik van bestaande fysieke infrastructuur te bevorderen en door een efficiëntere uitrol van nieuwe fysieke infrastructuur mogelijk te maken, zodat deze netwerken sneller en goedkoper kunnen worden uitgerold.
2. Indien een bepaling van deze verordening in strijd is met een bepaling van Richtlijn (EU) 2018/1972 of Richtlijn 2002/77/EG, prevaleert de desbetreffende bepaling van die richtlijnen.
3. In deze verordening worden minimumeisen vastgesteld voor de verwezenlijking van de in lid 1 genoemde doelstellingen. De lidstaten kunnen in overeenstemming met het recht van de Unie regels handhaven of invoeren die strikter of gedetailleerder zijn dan die minimumeisen, indien zij dienen om het gezamenlijke gebruik van bestaande fysieke infrastructuur te bevorderen of een efficiëntere uitrol van nieuwe fysieke infrastructuur mogelijk te maken.
4. In afwijking van lid 3 mogen de lidstaten in hun nationale wetgeving geen regels handhaven of invoeren die strikter of gedetailleerder zijn dan die van artikel 3, lid 3, punten a) tot en met e), artikel 3 lid 6, artikel 4, lid 5, tweede alinea, artikel 5, lid 2, tweede alinea, artikel 5, lid 4, artikel 6, lid 2, en artikel 8, leden 7 en 8.
5. Deze verordening laat de verantwoordelijkheid van de lidstaten om de nationale veiligheid te beschermen en hun bevoegdheid om andere essentiële staatsfuncties te beschermen, waaronder het verdedigen van de territoriale integriteit van de staat en het handhaven van de openbare orde, onverlet.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening gelden de definities van Richtlijn (EU) 2018/1972, met name de definities van “elektronischecommunicatienetwerk”, “netwerk met zeer hoge capaciteit”, “openbaar elektronischecommunicatienetwerk”, “netwerkaansluitpunt”, “bijbehorende faciliteiten”, “eindgebruiker”, “beveiliging van netwerken en diensten”, “toegang” en “exploitant”.

Daarnaast gelden de volgende definities:

1) “netwerkexploitant”:

- a) een exploitant zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 29, van Richtlijn (EU) 2018/1972;
- b) een onderneming die fysieke infrastructuur aanbiedt die tot doel heeft diensten te leveren op het gebied van:

i) de productie, het transport of de distributie van:

- gas;
- elektriciteit, met inbegrip van openbare verlichting;
- verwarming;
- water, met inbegrip van de verwijdering of verwerking van afval- en rioolwater, en drainagesystemen;

ii) vervoer, met inbegrip van vervoer via spoorwegen, wegen, waaronder stadswegen, havens en luchthavens;

2) “overheidsinstantie”: een nationale, regionale of lokale overheid, een publiekrechtelijke instantie of een verband gevormd door een of meer van deze lichamen of een of meer van deze publiekrechtelijke instellingen;

3) “publiekrechtelijke instanties”: instanties die voldoen aan alle volgende kenmerken:

- a) zij zijn opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn;
 - b) zij bezitten rechtspersoonlijkheid;
 - c) zij worden geheel of grotendeels gefinancierd door nationale, regionale of lokale overheden of door andere publiekrechtelijke instanties; of hun beheer staat onder toezicht van dergelijke overheden of instanties; of zij hebben een bestuursorgaan, leidinggevend of toezichthoudend orgaan waarvan de leden voor meer dan de helft door nationale, regionale of lokale overheden of andere publiekrechtelijke instanties zijn aangewezen;
- 4) “fysieke infrastructuur”:
- a) elk element van een netwerk dat bedoeld is om er andere elementen van een netwerk in onder te brengen zonder dat het zelf een actief element van het netwerk wordt, zoals buizen, masten, kabelgoten, inspectieputten, mangaten, straatkasten, antenne-installaties, torens en palen, alsmede gebouwen en de daken en delen van de gevels daarvan, of toegangen tot gebouwen, en elk ander actief dat zou kunnen dienen om elementen van netwerken in onder te brengen, met inbegrip van straatmeubilair, zoals verlichtingspalen, verkeersborden, verkeerslichten, aanplakborden, bus- en tramhaltes, tolpoorten en metro- en treinstations;
 - b) wanneer die geen deel uitmaakt van een netwerk en eigendom is of onder zeggenschap staat van overheidsinstanties: gebouwen en de daken en delen van de gevels daarvan, of toegangen tot gebouwen, en elk ander actief dat zou kunnen dienen om elementen van een netwerk in onder te brengen, met inbegrip van straatmeubilair, zoals verlichtingspalen, verkeersborden, verkeerslichten, aanplakborden, tolpoorten, bus- en tramhaltes, en metro- en treinstations.

Kabels, met inbegrip van dark fiber, alsmede elementen van netwerken die worden gebruikt voor de verstrekking van voor menselijke consumptie bestemd water als bedoeld in artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2020/2184 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷, zijn geen fysieke infrastructuur in de zin van deze verordening;

5) “civiele werken”: elk product van een geheel van bouwkundige of civieltechnische werken dat bestemd is om als zodanig een economische of technische functie te vervullen en dat een of meer elementen van een fysieke infrastructuur omvat;

6) “fysieke binnenhuisinfrastructuur”: fysieke infrastructuur of installaties op de locatie van de eindgebruiker, met inbegrip van elementen die gemeenschappelijk eigendom zijn, die bestemd zijn om er vaste en/of draadloze toegangsnetwerken in onder te brengen, voor zover die netwerken elektronische communicatiediensten kunnen leveren en door middel waarvan het toegangspunt van het gebouw kan worden aangesloten op het netwerkaansluitpunt; of, in de lidstaten waar het is toegelaten het netwerkaansluitpunt buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker te plaatsen, tot het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt om toegang tot het openbare netwerk te krijgen.

7) “binnenhuisglasvezelbekabeling”: glasvezelkabels op de locatie van de eindgebruiker, met inbegrip van elementen in gemeenschappelijk eigendom, die bestemd zijn om elektronische-communicatiediensten te leveren en het toegangspunt van het gebouw te verbinden met het netwerkaansluitpunt, of, in de lidstaten waar het is toegelaten het netwerkaansluitpunt buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker te plaatsen, tot het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt om toegang tot het openbare netwerk te kunnen krijgen;

8) “glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur”: fysieke binnenhuisinfrastructuur die bestemd is om er glasvezelelementen in onder te brengen;

9) “ingrijpende renovatiewerken”: civiele werken op de locatie van de eindgebruiker die de gehele fysieke binnenhuisinfrastructuur of een aanzienlijk deel daarvan structureel wijzigen en waarvoor naar nationaal recht een bouwvergunning is vereist;

¹⁷ Richtlijn (EU) 2020/2184 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 435 van 23.12.2020, blz. 1).

- 10) “vergunning”: een expliciet of impliciet besluit of een reeks expliciete of impliciete besluiten die gelijktijdig of achtereenvolgens door een of meer bevoegde instanties worden genomen en die een onderneming krachtens het nationale recht nodig heeft om bouwkundige of civieltechnische werken uit te voeren die nodig zijn voor de uitrol van elementen van VHCN’s;
- 11) “toegangspunt van het gebouw”: een in of buiten het gebouw gelegen fysiek punt dat gemakkelijk toegankelijk is voor meerdere ondernemingen die openbare elektronische-communicatienetwerken aanbieden of gemachtigd zijn deze aan te bieden, en waar het netwerk op de glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur kan worden aangesloten;
- 12) “toegangsrechten”: rechten als bedoeld in artikel 43, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/1972, die aan een exploitant zijn verleend om faciliteiten te installeren op, boven of onder openbare of particuliere eigendom voor de uitrol van VHCN’s en bijbehorende faciliteiten.

Artikel 3

Toegang tot bestaande fysieke infrastructuur

1. Onverminderd lid 3, moeten alle overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur en alle netwerkexploitanten op schriftelijk verzoek van een exploitant voldoen aan alle redelijke verzoeken om toegang tot die fysieke infrastructuur onder billijke en redelijke voorwaarden, met inbegrip van de prijs, met het oog op de uitrol van elementen van VHCN’s of bijbehorende faciliteiten. Overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur voldoen ook onder niet-discriminerende voorwaarden aan alle redelijke verzoeken om toegang. In deze schriftelijke verzoeken worden de elementen van de fysieke infrastructuur waartoe toegang wordt gevraagd, alsook een specifiek tijdschema, gespecificeerd. De lidstaten kunnen voor deze verzoeken gedetailleerde voorschriften vaststellen.
2. Bij het bepalen van billijke en redelijke voorwaarden, met inbegrip van prijzen, voor het verlenen van toegang houden netwerkexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur zo nodig ten minste rekening met het volgende:

- a) bestaande contracten en commerciële voorwaarden die zijn overeengekomen tussen exploitanten die toegang wensen en netwerkexploitanten of overheidsinstanties die toegang verlenen tot fysieke infrastructuur.
- b) de noodzaak om ervoor te zorgen dat aanbieders van toegang, met inbegrip van aanbieders van bijbehorende faciliteiten, een eerlijke kans hebben om de kosten die zij maken om toegang tot hun fysieke infrastructuur te verlenen terug te verdienen, rekening houdend met specifieke nationale omstandigheden, bedrijfsmodellen en eventuele tariefstructuren die zijn ingesteld om een eerlijke kans op het terugverdienen van de kosten te bieden; in het geval van elektronische communicatienetwerken wordt ook rekening gehouden met corrigerende maatregelen die door een nationale reguleringsinstantie zijn opgelegd.
- c) de gevolgen van de gevraagde toegang voor het bedrijfsplan van de aanbieder van toegang, met inbegrip van investeringen in de fysieke infrastructuur waartoe om toegang is verzocht, alsook de noodzaak om te waarborgen dat de aanbieder van toegang een billijk rendement van de investeringen ontvangt dat een afspiegeling is van de actuele marktomstandigheden en, met name voor ondernemingen die hoofdzakelijk towerinfrastructuur aanbieden en fysieke toegang bieden aan meer dan één onderneming die openbare elektronische netwerken aanbiedt of gemachtigd is die aan te bieden, van hun bedrijfsmodel;

In het specifieke geval van toegang tot fysieke infrastructuur van exploitanten kunnen geschillenbeslechtsorganen, rekening houdend met de overeenkomstig lid 9 opgestelde richtsnoeren, bij het bepalen van de billijke en redelijke voorwaarden, met inbegrip van prijzen, voor het verlenen van toegang rekening houden met:

- de economische levensvatbaarheid van die investeringen op basis van hun risicoprofiel;
- tijdschema's voor het rendement van investeringen;
- mogelijke gevolgen van de toegang voor de concurrentie in de downstreammarkten en bijgevolg voor de prijzen en het rendement van investeringen;
- alle afschrijvingen van de netwerkactiva op het tijdstip van het verzoek om toegang;

- elke business case die ten grondslag lag aan de investering op het moment dat deze werd gedaan, met name in de fysieke infrastructuur die wordt gebruikt voor het aanbieden van connectiviteit; en
- alle eerder aan de verzoeker om toegang geboden mogelijkheden om mee te investeren in de uitrol van de fysieke infrastructuur, met name overeenkomstig artikel 76 van Richtlijn (EU) 2018/1972, of om deze samen uit te rollen.

3. Netwerkexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur kunnen de toegang tot specifieke fysieke infrastructuur weigeren op basis van een of meer van de volgende voorwaarden:

- a) de fysieke infrastructuur waartoe om toegang is verzocht, is technisch niet geschikt om er de in lid 1 bedoelde elementen van VHCN's in onder te brengen;
- b) er is onvoldoende ruimte beschikbaar om er de in lid 1 bedoelde elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten in onder te brengen, ook nadat rekening is gehouden met de toekomstige behoefte aan ruimte van de aanbieder van toegang die voldoende is aangetoond zoals in de openbaar beschikbare investeringsplannen of door middel van een drempel voor toegestane capaciteit als percentage van de totale capaciteit;
- c) het bestaan van gerechtvaardigde redenen in verband met veiligheid, nationale veiligheid en volksgezondheid;
- d) het bestaan van gerechtvaardigde redenen in verband met de integriteit en veiligheid van een netwerk, met name kritieke nationale infrastructuur;
- e) het bestaan van een gerechtvaardigd risico van ernstige verstoring van de geplande elektronischecommunicatiediensten wanneer andere diensten via dezelfde fysieke infrastructuur worden verstrekt; of
- f) de beschikbaarheid van levensvatbare alternatieve middelen voor passieve fysieke wholesaletoeegang tot elektronischecommunicatienetwerken, waaronder toegang tot dark fiber of ontbundelde toegang tot glasvezel die door dezelfde netwerkexploitant worden aangeboden en geschikt zijn voor het aanbieden van VHCN's, mits die toegang onder billijke en redelijke voorwaarden wordt aangeboden.

De lidstaten kunnen bepalen dat netwerkexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur de toegang tot specifieke fysieke infrastructuur kunnen weigeren indien levensvatbare alternatieve middelen beschikbaar zijn voor niet-discriminerende open wholesaletoeegang tot communicatienetwerken met zeer hoge capaciteit die door dezelfde netwerkexploitant of door dezelfde overheidsinstantie wordt aangeboden, op voorwaarde dat:

- i. dergelijke alternatieve middelen voor wholesaletoeegang worden aangeboden onder billijke en redelijke voorwaarden; en
- ii. het uitrolproject van de verzoekende exploitant betrekking heeft op hetzelfde dekkingsgebied en er geen ander glasvezelnetwerk is dat de gebouwen van de eindgebruiker met elkaar verbindt (FttP) voor dit dekkingsgebied.

Indien de toegang wordt geweigerd, deelt de netwerkexploitant of overheidsinstantie die eigenaar is van of zeggenschap heeft over de fysieke infrastructuur de verzoeker om toegang schriftelijk de specifieke en gedetailleerde redenen voor die weigering mee binnen twee maanden na de datum van ontvangst van het volledige verzoek om toegang, behalve voor kritieke nationale infrastructuur, zoals gedefinieerd in het nationaal recht, waarvoor geen specifieke en gedetailleerde redenen vereist zijn in de mededeling van de weigering aan de verzoeker.

4. De lidstaten kunnen een instantie oprichten of aanwijzen om verzoeken om toegang tot fysieke infrastructuur die eigendom is of onder zeggenschap staat van overheidsinstanties te coördineren, juridisch en technisch advies te verstrekken tijdens de onderhandelingen over toegangsvoorwaarden, en de verstrekking van informatie via een centraal informatiepunt als bedoeld in artikel 10 te vergemakkelijken.

5. Fysieke infrastructuur waarvoor reeds toegangsverplichtingen gelden die door nationale reguleringsinstanties zijn opgelegd overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/1972, door andere bevoegde instanties of die voortvloeien uit de toepassing van staatssteunregels van de Unie, is, zolang deze toegangsverplichtingen van kracht zijn, niet onderworpen aan de in de leden 1, 2 en 3 vastgestelde verplichtingen.

6. Overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur of bepaalde categorieën fysieke infrastructuur kunnen ervoor kiezen de leden 1, 2 en 3 niet op die fysieke infrastructuur of categorieën fysieke infrastructuur toe te passen om redenen van architecturale, historische, religieuze of milieuwaarde of om redenen van openbare veiligheid, defensie en gezondheid. De lidstaten wijzen dergelijke fysieke infrastructuur of categorieën fysieke infrastructuur op hun grondgebied aan op basis van naar behoren gemotiveerde en evenredige redenen. De lijst met categorieën fysieke infrastructuur en de criteria die worden toegepast om deze te identificeren, worden via een centraal informatiepunt bekendgemaakt.

7. Exploitanten hebben het recht toegang tot hun fysieke infrastructuur aan te bieden met het oog op de uitrol van andere netwerken dan elektronische communicatienetwerken of bijbehorende faciliteiten.

8. Dit artikel doet geen afbreuk aan het eigendomsrecht van de eigenaar van de fysieke infrastructuur indien de netwerkexploitant of de overheidsinstantie niet de eigenaar is, noch aan het eigendomsrecht van andere derden, zoals grondeigenaren en eigenaren van privé-eigendom, of, indien van toepassing, de rechten van huurders.

9. De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken over de toepassing van dit artikel.

Artikel 4

Transparantie over fysieke infrastructuur

1. Om overeenkomstig artikel 3 om toegang tot fysieke infrastructuur te verzoeken, heeft elke exploitant het recht om op verzoek via een centraal informatiepunt elektronisch toegang te krijgen tot de volgende minimuminformatie over bestaande fysieke infrastructuur:

- a) locatie en route met geografische componenten;
- b) type en huidig gebruik van de infrastructuur;
- c) een contactpunt.

Deze minimuminformatie is toegankelijk, onder evenredige, niet-discriminerende en transparante voorwaarden en in ieder geval uiterlijk 15 werkdagen na de indiening van het verzoek om informatie. In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de termijn worden verlengd met 15 werkdagen. Exploitanten die om toegang verzoeken, worden via een centraal informatiepunt in kennis gesteld van de nieuwe termijn.

Elke exploitant die overeenkomstig dit artikel om toegang tot informatie verzoekt, specificeert in welk gebied hij voornemens is elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten uit te rollen.

De toegang tot de minimuminformatie mag alleen worden beperkt of geweigerd indien dat noodzakelijk is met het oog op de veiligheid van bepaalde gebouwen die eigendom zijn of onder zeggenschap staan van overheidsinstanties, de veiligheid en integriteit van de netwerken, de nationale veiligheid, de veiligheid van nationale kritieke infrastructuur, de volksgezondheid of de openbare veiligheid, indien de fysieke infrastructuur niet valt onder de toegangsverplichtingen overeenkomstig artikel 3, lid 6, of om redenen van vertrouwelijkheid of handels- en bedrijfsgeheimen.

2. Netwerkeexploitanten en overheidsinstanties stellen de in lid 1 bedoelde minimuminformatie niet later dan 24 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening in elektronische vorm beschikbaar via een centraal informatiepunt. Onder dezelfde voorwaarden stellen netwerkeexploitanten en overheidsinstanties elke actualisering van deze informatie en alle nieuwe in lid 1 bedoelde minimuminformatie onverwijld ter beschikking. Indien netwerkeexploitanten of overheidsinstanties niet voldoen aan de in lid 1 vastgestelde verplichting, kunnen de bevoegde instanties verzoeken dat de in lid 1 bedoelde ontbrekende informatie binnen 15 werkdagen na ontvangst van het verzoek in elektronische vorm beschikbaar wordt gesteld via een centraal informatiepunt, onverminderd de mogelijkheid voor de lidstaten om sancties op te leggen aan netwerkeexploitanten en overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur wegens niet-naleving van deze verplichting.

3. Netwerkeexploitanten en overheidsinstanties voldoen op specifiek verzoek van een exploitant aan redelijke verzoeken om specifieke elementen van hun fysieke infrastructuur ter plaatse te inspecteren. In deze verzoeken worden de betrokken elementen van de fysieke infrastructuur met het oog op de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten gespecificeerd. Verzoeken om inspecties ter plaatse van de gespecificeerde elementen van de fysieke infrastructuur worden onder evenredige, niet-discriminerende en transparante voorwaarden ingewilligd binnen één maand na de datum van ontvangst van het verzoek, met inachtneming van de in lid 1, vierde alinea, vastgestelde beperkingen. De lidstaten kunnen voor een dergelijk verzoek gedetailleerde voorschriften vaststellen.

4. De lidstaten kunnen besluiten dat de leden 1, 2 en 3 om veiligheidsredenen niet van toepassing zijn op alle of delen van kritieke nationale infrastructuur zoals gedefinieerd in het nationaal recht.

5. De leden 1, 2 en 3 zijn niet van toepassing:

- a) in het geval van fysieke infrastructuur die technisch niet geschikt is voor de uitrol van VHCN's of bijbehorende faciliteiten; of
- b) in specifieke gevallen waarin de verplichting tot het verstrekken van informatie over bepaalde bestaande soorten fysieke infrastructuur overeenkomstig lid 1, eerste alinea, onevenredig zou zijn op basis van een door de lidstaten uitgevoerde kosten-batenanalyse en na overleg met belanghebbenden; of
- c) indien de fysieke infrastructuur niet valt onder de toegangsverplichtingen overeenkomstig artikel 3, lid 6.

De rechtvaardiging, criteria en voorwaarden voor de toepassing van dergelijke uitzonderingen worden bekendgemaakt via een centraal informatiepunt.

6. Exploitanten die krachtens dit artikel toegang tot informatie krijgen, nemen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de vertrouwelijkheid en handels- en bedrijfsgeheimen worden gewaarborgd.

Artikel 5

Coördinatie van civiele werken

1. Overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur, alsook elke netwerkexploitant, hebben het recht met exploitanten te onderhandelen over overeenkomsten betreffende de coördinatie van civiele werken, met inbegrip van de verdeling van de kosten, met het oog op de uitrol van elementen van netwerken met zeer hoge capaciteit of bijbehorende faciliteiten.

2. Overheidsinstanties die eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over fysieke infrastructuur, alsook elke netwerkexploitant, die direct of indirect civiele werken uitvoeren of voornemens zijn direct of indirect civiele werken uit te voeren die geheel of gedeeltelijk met overheidsmiddelen worden gefinancierd, voldoen aan elk redelijk schriftelijk verzoek van exploitanten om deze civiele werken onder transparante en niet-discriminerende voorwaarden te coördineren met het oog op de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten. De lidstaten kunnen voor een dergelijk verzoek gedetailleerde voorschriften vaststellen, ook met betrekking tot gedeeltelijke financiering.

Dergelijke verzoeken worden ingewilligd, mits aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) dit brengt voor de netwerkexploitant die de betrokken civiele werken oorspronkelijk had gepland geen niet-recupereerbare extra kosten met zich mee, met inbegrip van de kosten als gevolg van extra vertragingen, onverminderd de mogelijkheid om overeenstemming te bereiken over de verdeling van de kosten tussen de betrokken partijen;
- b) de netwerkexploitant die de civiele werken oorspronkelijk heeft gepland, behoudt de controle over de coördinatie van de werken;
- c) het verzoek om coördinatie wordt zo spoedig mogelijk ingediend en, indien een vergunning nodig is, ten minste twee maanden vóór de indiening van het definitieve project bij de bevoegde instanties die belast zijn met de afgifte van vergunningen.

3. Een verzoek om coördinatie van civiele werken dat is ingediend door een onderneming die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden, en dat is gericht aan een onderneming die openbare elektronischecommunicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden, kan als onredelijk worden beschouwd indien aan de twee volgende voorwaarden is voldaan:

- a) het verzoek heeft betrekking op een gebied dat het voorwerp is geweest van een van de volgende zaken:
 - i) een prognose van het bereik van breedbandnetwerken, met inbegrip van VHCN's overeenkomstig artikel 22, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/1972;
 - ii) een uitnodiging om het voornemen kenbaar te maken om VHCN's uit te rollen overeenkomstig artikel 22, lid 3, van Richtlijn (EU) 2018/1972;
 - iii) een openbare raadpleging bij de toepassing van staatssteunregels van de Unie;

- b) de verzoekende onderneming heeft geen blijk gegeven van haar voornemen om in het onder punt a) bedoelde gebied VHCN's uit te rollen in een van de recentste van de in dat punt genoemde procedures voor de periode waarin het verzoek om coördinatie is ingediend.

Indien een verzoek om coördinatie op grond van de eerste alinea als onredelijk wordt beschouwd, rolt de onderneming die openbare elektronische communicatienetwerken aanbiedt of gemachtigd is deze aan te bieden en die de coördinatie van civiele werken weigert, fysieke infrastructuur uit met voldoende capaciteit om aan mogelijke toekomstige redelijke behoeften voor toegang door derden te voldoen.

4. De lidstaten kunnen besluiten dat de leden 2 en 3 niet van toepassing zijn op soorten werken van beperkte omvang, bijvoorbeeld in termen van waarde, grootte of duur, of op kritieke nationale infrastructuur. De lidstaten bepalen op basis van naar behoren gemotiveerde en evenredige redenen welk type civiele werken wordt geacht van beperkte omvang te zijn of, op grond van het Unierecht of het nationale recht, verband te houden met kritieke nationale infrastructuur. Informatie over deze typen civiele werken wordt via een centraal informatiepunt bekendgemaakt. De lidstaten kunnen besluiten informatie die verband houdt met kritieke nationale infrastructuur niet bekend te maken.

5. De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken over de toepassing van dit artikel.

Artikel 6

Transparantie over geplande civiele werken

1. Met het oog op verzoeken om de civiele werken te coördineren als bedoeld in artikel 5.2, stelt elke netwerkexploitant via een centraal informatiepunt de volgende minimuminformatie in elektronische vorm beschikbaar:

- a) de locatie met geografische componenten en het type werken;
- b) de elementen van de betrokken fysieke infrastructuur;
- c) de datum waarop de werken naar verwachting zullen aanvangen en de duur ervan;

- d) de geraamde datum voor de indiening van het definitieve project bij de bevoegde instanties met het oog op het verkrijgen van vergunningen, indien van toepassing;
- e) een contactpunt.

De netwerkexploitant zorgt ervoor dat de in de eerste alinea bedoelde informatie voor geplande civiele werken in verband met zijn fysieke infrastructuur correct en actueel is en onmiddellijk beschikbaar wordt gesteld via een centraal informatiepunt. Dit moet gebeuren zodra de netwerkexploitant over de informatie beschikt en, in ieder geval en indien een vergunning wordt beoogd, uiterlijk drie maanden voordat de vergunningsaanvraag voor het eerst bij de bevoegde instanties wordt ingediend.

Om overeenkomsten over de coördinatie van civiele werken te vergemakkelijken wanneer stedelijke wegen of trottoirs in eigendom of onder zeggenschap van overheidsinstanties worden gebouwd of gerenoveerd, stellen overheidsinstanties de in de eerste alinea bedoelde informatie in elektronische vorm beschikbaar via een centraal informatiepunt. Dit moet gebeuren zodra de overheidsinstantie over de informatie beschikt en, in ieder geval en indien een vergunning wordt aangevraagd, uiterlijk drie maanden voordat de vergunningsaanvraag voor het eerst bij de bevoegde instanties wordt ingediend.

Exploitanten hebben het recht om op verzoek via een centraal informatiepunt toegang te krijgen tot de in de eerste alinea bedoelde minimuminformatie in elektronische vorm. In het verzoek om toegang tot informatie wordt vermeld in welk gebied de verzoekende exploitant voornemens is elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten uit te rollen. Binnen 15 werkdagen na de datum van ontvangst van het verzoek om informatie wordt de gevraagde informatie onder evenredige, niet-discriminerende en transparante voorwaarden beschikbaar gesteld. In naar behoren gemotiveerde gevallen kan de termijn worden verlengd met 15 werkdagen. De toegang tot de minimuminformatie mag alleen worden beperkt of geweigerd voor zover dat noodzakelijk is met het oog op de veiligheid en integriteit van de netwerken, waaronder die van kritieke infrastructuur, de nationale veiligheid, de volksgezondheid of de openbare veiligheid, of om redenen van vertrouwelijkheid of handels- en bedrijfsgeheimen.

2. De lidstaten kunnen besluiten dat lid 1 niet van toepassing is op informatie over soorten civiele werken die beperkt zijn in omvang, bijvoorbeeld in termen van waarde, grootte of duur, in het geval van kritieke nationale infrastructuur, of om redenen van openbare veiligheid, nationale veiligheid of in noodsituaties. De lidstaten stellen op basis van naar behoren gemotiveerde en evenredige redenen vast welke soorten civiele werken worden geacht van beperkte omvang te zijn of verband te houden met kritieke nationale infrastructuur, en welke noodsituaties of redenen van nationale veiligheid rechtvaardigen dat de verplichting om informatie te verstrekken niet van toepassing is. Informatie over dergelijke soorten civiele werken die van transparantieplichtingen zijn uitgesloten, wordt via een centraal informatiepunt bekendgemaakt. De lidstaten kunnen besluiten informatie die verband houdt met kritieke nationale infrastructuur niet bekend te maken.

Artikel 7

Procedure voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten

1. De bevoegde instanties mogen de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten niet onnodig beperken **of** belemmeren. De lidstaten stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat alle regels betreffende de voorwaarden en procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten, die vereist zijn voor de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten, op het gehele nationale grondgebied consistent zijn, hetgeen geen afbreuk doet aan het recht van de lidstaten om regels en waarborgen voor de bescherming van de openbare veiligheid te handhaven.
2. De bevoegde instanties stellen alle informatie over de voorwaarden en procedures voor het verlenen van vergunningen en doorgangsrechten, die worden toegekend via administratieve procedures, alsook alle informatie over vrijstellingen van sommige of alle vergunningen of doorgangsrechten die krachtens nationaal recht of Unierecht vereist zijn, in elektronische vorm beschikbaar via een centraal informatiepunt.
3. De bevoegde instanties zorgen ervoor dat exploitanten via een centraal informatiepunt in elektronische vorm aanvragen voor vergunningen of doorgangsrechten kunnen indienen en informatie over de status van hun aanvraag kunnen opvragen. De lidstaten kunnen voor het opvragen van de informatie gedetailleerde procedures vaststellen.

4. *Geschrapt*

5. De bevoegde instanties verlenen of weigeren vergunningen, met uitzondering van doorgangsrechten, binnen maximaal vier maanden na de datum van ontvangst van een volledige vergunningsaanvraag.

De bevoegde autoriteiten bepalen binnen 20 werkdagen na ontvangst van een aanvraag voor vergunningen of doorgangsrechten of deze volledig is. Tenzij de bevoegde instanties de aanvrager binnen die termijn hebben verzocht om ontbrekende informatie te verstrekken, wordt de aanvraag als volledig beschouwd.

De eerste en tweede alinea doen geen afbreuk aan andere specifieke termijnen of verplichtingen die zijn vastgesteld voor het goede verloop van de procedure en die van toepassing zijn op de vergunningsprocedure, met inbegrip van beroepsprocedures, in overeenstemming met Unierecht of met nationaal recht dat in overeenstemming is met het Unierecht.

Bij wijze van uitzondering en op grond van een gegronde reden kan de bevoegde instantie de in de eerste alinea en in lid 6 bedoelde termijn van vier maanden ambtshalve verlengen. Een verlenging moet zo kort mogelijk zijn en mag niet langer zijn dan vier maanden tenzij dat nodig is om te kunnen voldoen aan andere specifieke termijnen of verplichtingen die zijn vastgesteld voor het goede verloop van de procedure en die van toepassing zijn op de vergunningsprocedure, met inbegrip van beroepsprocedures, in overeenstemming met het Unierecht of het nationaal recht dat in overeenstemming is met het Unierecht. De lidstaten vermelden de redenen die een dergelijke verlenging rechtvaardigen en maken deze vooraf bekend via centrale informatiepunten.

Elke weigering van een vergunning of een doorgangsrecht wordt naar behoren gemotiveerd op basis van objectieve, transparante, niet-discriminerende en evenredige criteria.

6. Indien naast vergunningen rechten van doorgang op, over of onder openbaar of, indien van toepassing, particulier eigendom, met de voorafgaande toestemming van de eigenaar of overeenkomstig nationale wetgeving, nodig zijn voor de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten, verlenen de bevoegde instanties, in afwijking van artikel 43, lid 1, punt a), van Richtlijn (EU) 2018/1972, deze doorgangsrechten binnen de termijn van vier maanden na de datum van ontvangst van de volledige aanvraag, tenzij er sprake is van onteigening.

7. *Geschrapt*

8. De lidstaten mogen overeenkomstig nationale wetgeving categorieën van uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten specificeren waarvoor geen vergunningsprocedure in de zin van dit artikel geldt.

9. De lidstaten mogen onder andere vergunningen eisen voor de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten op gebouwen of locaties met architecturale, historische, religieuze of milieuwaarde die beschermd zijn overeenkomstig nationale wetgeving of indien dit noodzakelijk is om redenen van openbare veiligheid, veiligheid van kritieke infrastructuur of om milieuredenen.

10. Voor vergunningen, met uitzondering van doorgangsrechten, die vereist zijn voor de uitrol van elementen van VHCN's of bijbehorende faciliteiten, worden geen vergoedingen of heffingen in rekening gebracht die hoger zijn dan de administratieve kosten zoals mutatis mutandis bepaald in artikel 16 van Richtlijn (EU) 2018/1972.

Artikel 8

Fysieke binnenhuisinfrastructuur en glasvezelbekabeling

1. Alle nieuw opgetrokken gebouwen of gebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd, met inbegrip van appartementsgebouwen met delen die gemeenschappelijk eigendom zijn, op de locatie van de eindgebruiker, waarvoor bouwvergunningen zijn aangevraagd na 24 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening, worden uitgerust met een toegangspunt voor het gebouw, glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur en de binnenhuisglasvezelbekabeling, inclusief aansluitingen tot aan de netwerkaansluitpunten of, in de lidstaten waarin het is toegestaan de netwerkaansluitpunt buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker te plaatsen, tot het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt met de toegang tot het openbare netwerk.

2. *Geschrapt*

3. Indien dit de kosten van de renovatiewerkzaamheden niet onevenredig verhoogt en het technisch haalbaar is, worden alle gebouwen op de locatie van de eindgebruikers, met inbegrip van delen daarvan die gemeenschappelijk eigendom zijn, die ingrijpende renovaties ondergaan als gedefinieerd in artikel 2, punt 10, van Richtlijn 2010/31/EU, uiterlijk 24 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening uitgerust met een toegangspunt voor het gebouw, glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur en de binnenhuisglasvezelbekabeling, met inbegrip van aansluitingen op de netwerkaansluitpunten, of, in de lidstaten waar het netwerkaansluitpunt buiten de specifieke locatie van de eindgebruiker mag worden geplaatst, tot aan het fysieke punt waar de eindgebruiker verbinding maakt met de toegang tot het openbare netwerk.

4. De lidstaten stellen ten laatste 18 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening de relevante normen of technische specificaties vast die nodig zijn voor de uitvoering van de leden 1 en 3. Die normen of technische specificaties kunnen het volgende omvatten:

- a) de specificaties van het toegangspunt van het gebouw en de specificaties van de glasvezelinterface;
- b) de kabelspecificaties;
- c) de contactdoosspecificaties;
- d) de specificaties van leidingen of microducts;
- e) de technische specificaties die nodig zijn om interferentie met elektrische bekabeling te voorkomen;
- f) de minimale buigradius;
- g) technische specificaties voor de installatie van de bekabeling.

5. Gebouwen die overeenkomstig dit artikel zijn uitgerust, komen op vrijwillige basis en volgens de door de lidstaten vastgestelde procedures in aanmerking voor een “glasvezelklaar”-label, indien de lidstaten ervoor hebben gekozen een dergelijk label in te voeren.

6. De lidstaten mogen certificeringsregelingen opzetten om aan te tonen dat aan de in lid 4 bedoelde normen of technische specificaties is voldaan en om het in lid 5 bedoelde “glasvezelklaar”-label toe te kennen. De lidstaten mogen de afgifte van de in de leden 1 en 3 bedoelde bouwvergunningen afhankelijk stellen van de naleving van de in dit lid bedoelde normen of technische specificaties op basis van een technisch project en, in voorkomend geval, de vergunning om het gebouw na voltooiing van de bouw voor het beoogde doel te gebruiken, op basis van een gecertificeerd testverslag of een soortgelijke procedure die door de lidstaten is opgezet en een inspectie ter plaatse van de gebouwen of een representatieve steekproef daarvan kan omvatten.

7. De leden 1 en 3 zijn niet van toepassing op bepaalde categorieën gebouwen indien de naleving van die leden onevenredig is wat betreft de kosten voor individuele of gezamenlijke eigenaren op basis van objectieve elementen. De lidstaten wijzen dergelijke categorieën gebouwen aan op basis van naar behoren gemotiveerde en evenredige redenen.

8. De lidstaten kunnen besluiten dat de leden 1 en 3 niet van toepassing zijn of van toepassing zijn met gedegen technische aanpassingen op bepaalde soorten gebouwen, zoals specifieke categorieën monumenten, historische gebouwen, militaire gebouwen en gebouwen die worden gebruikt voor nationale-veiligheidsdoeleinden, zoals omschreven in nationale wetgeving. De lidstaten wijzen dergelijke categorieën gebouwen aan op basis van naar behoren gemotiveerde en evenredige redenen. Informatie over deze categorieën gebouwen wordt via een centraal informatiepunt bekendgemaakt.

Artikel 9

Toegang tot fysieke binnenuitbouw

1. Met inachtneming van lid 3, eerste alinea, heeft elke aanbieder van openbare elektronische-communicatienetwerken het recht zijn netwerk op eigen kosten uit te rollen tot aan het toegangspunt van het gebouw.

2. Met inachtneming van lid 3 heeft elke aanbieder van openbare elektronischecommunicatienetwerken het recht om toegang te krijgen tot bestaande fysieke binnenuitbouw met het oog op de uitrol van elementen van VHCN's indien duplicatie technisch onmogelijk of economisch inefficiënt is.

3. Elke houder van een recht om gebruik te maken van het toegangspunt van het gebouw en de fysieke binnenhuisinfrastructuur voldoet aan alle redelijke schriftelijke verzoeken van aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken om toegang te krijgen tot het toegangspunt van het gebouw en de fysieke binnenhuisinfrastructuur onder billijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden, ook wat betreft de prijs, in voorkomend geval. De lidstaten kunnen voor deze verzoeken gedetailleerde voorschriften vaststellen.
4. Bij gebrek aan beschikbare glasvezelklare fysieke binnenhuisinfrastructuur heeft elke aanbieder van openbare elektronische communicatienetwerken het recht zijn netwerk in de gebouwen van de abonnee aan te sluiten, mits de eigenaar of de abonnee daarmee instemt, met behulp van de bestaande binnenhuisinfrastructuur, in de mate waarin deze beschikbaar en toegankelijk is uit hoofde van lid 3, en de gevolgen voor het privé-eigendom van derden tot een minimum beperkt blijven.
5. Dit artikel doet geen afbreuk aan het eigendomsrecht van de eigenaar van het toegangspunt van het gebouw of de fysieke binnenhuisinfrastructuur indien de houder van een recht om gebruik te maken van die infrastructuur of dat toegangspunt niet de eigenaar ervan is, noch aan het eigendomsrecht van andere derden, zoals grondeigenaren en gebouweigenaren.
6. De lidstaten kunnen richtsnoeren verstrekken over de toepassing van dit artikel.

Artikel 10

Digitalisering van centrale informatiepunten

1. De centrale informatiepunten stellen passende digitale instrumenten ter beschikking, zoals webportalen, elektronische adressen, databanken, digitale platforms of digitale applicaties, om de online uitoefening van alle rechten en de naleving van alle verplichtingen uit hoofde van deze verordening mogelijk te maken.
2. De lidstaten kunnen verschillende digitale instrumenten ter ondersteuning van de in lid 1 bedoelde centrale informatiepunten onderling verbinden of geheel of gedeeltelijk integreren, naargelang het geval.

3. De lidstaten zetten een centraal nationaal digitaal toegangspunt op, bestaande uit een gemeenschappelijke gebruikersinterface die zorgt voor een naadloze toegang tot de gedigitaliseerde centrale informatiepunten.

Artikel 11

Geschillenbeslechting

1. Onverminderd de mogelijkheid om de zaak aan een rechter voor te leggen, heeft elke partij het recht om aan de overeenkomstig artikel 12 opgerichte bevoegde nationale instantie voor geschillenbeslechting een geschil voor te leggen dat kan ontstaan:

- a) wanneer de toegang tot bestaande infrastructuur wordt geweigerd of er binnen **twee maanden** na de datum van ontvangst van het verzoek om toegang uit hoofde van artikel 3 geen overeenstemming is bereikt over specifieke voorwaarden, ook wat betreft de prijs;
- b) in verband met de in de artikelen 4 en 6 vastgestelde rechten en verplichtingen, ook indien de gevraagde informatie niet wordt verstrekt binnen 15 werkdagen of, in naar behoren gemotiveerde gevallen, binnen nog eens 15 werkdagen nadat het verzoek krachtens artikel 4 is ingediend, en binnen twee weken nadat het verzoek krachtens artikel 6 is ingediend;
- c) wanneer niet binnen één maand na de datum van ontvangst van het formele verzoek tot coördinatie van civiele werken overeenstemming is bereikt over de coördinatie van die werken overeenkomstig artikel 5, lid 2; of
- d) wanneer niet binnen één maand na de datum van ontvangst van het formele verzoek om toegang een akkoord is bereikt over de toegang tot de in artikel 9, lid 2 of lid 3, bedoelde fysieke binnenhuisinfrastructuur;

1 bis. De lidstaten kunnen bepalen dat in geval van geschillen als bedoeld in lid 1, punten a) en d), indien de entiteit van waaruit de exploitant om toegang heeft verzocht ook de entiteit is die het recht heeft om het doorgangsrecht te verlenen voor het onroerend goed waarop, waarin of waaronder het voorwerp van de toegang zich bevindt, de bevoegde nationale instantie voor geschillenbeslechting bevoegd is het geschil betreffende het doorgangsrecht te beslechten.

2. Met volledige inachtneming van het evenredigheidsbeginsel neemt de in lid 1 bedoelde nationale instantie voor geschillenbeslechting een bindend besluit om het geschil op te lossen uiterlijk:

- a) binnen vier maanden na de datum van ontvangst van het verzoek om geschillenbeslechting, met betrekking tot de in lid 1, punt a), bedoelde geschillen;
- b) binnen twee maanden na de datum van ontvangst van het verzoek om geschillenbeslechting, met betrekking tot de in lid 1, punten b), c) en d), bedoelde geschillen.

Deze termijnen kunnen slechts in naar behoren gemotiveerde uitzonderlijke omstandigheden worden verlengd.

3. Wat de in lid 1, punten a), c) en d), bedoelde geschillen betreft, kan de beslissing van de nationale instantie voor geschillenbeslechting bestaan uit de vaststelling van billijke en redelijke voorwaarden, met inbegrip van de prijs, indien van toepassing.

Indien het geschil betrekking heeft op toegang tot de infrastructuur van een exploitant en de nationale instantie voor geschillenbeslechting de nationale regelgevende instantie is, wordt in voorkomend geval rekening gehouden met de doelstellingen die in artikel 3 van Richtlijn (EU) 2018/1972 zijn uiteengezet.

4. Dit artikel vormt een aanvulling op en doet geen afbreuk aan de rechtsmiddelen en procedures overeenkomstig artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹⁸.

Artikel 12

Bevoegde instanties

1. Elk van de aan de nationale instantie voor geschillenbeslechting toegewezen taken wordt uitgevoerd door een of meer bevoegde organen, die een bestaand orgaan kunnen zijn.

¹⁸ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (PB C 326 van 26.10.2012, blz. 391)

2. De nationale instantie voor geschillenbeslechting is juridisch onderscheiden en functioneel onafhankelijk van elke netwerkexploitant en elke overheidsinstantie die eigenaar is van of zeggenschap heeft over de fysieke infrastructuur die bij het geschil betrokken is. Lidstaten die de eigendom van of de zeggenschap over netwerkexploitanten behouden, zorgen voor een effectieve structurele scheiding tussen enerzijds de functies die verband houden met de nationale procedures voor geschillenbeslechting en die van het centrale informatiepunt en anderzijds activiteiten die verband houden met eigendom of zeggenschap.

De nationale instanties voor geschillenbeslechting handelen onafhankelijk en objectief, en vragen of aanvaarden geen instructies van andere instanties wanneer zij over de hun voorgelegde geschillen besluiten. Dit vormt geen beletsel voor toezicht overeenkomstig de nationale wetgeving. Alleen de bevoegde beroepsinstanties zijn bevoegd om besluiten van de nationale instanties voor geschillenbeslechting op te schorten of ongedaan te maken.

3. De nationale instantie voor geschillenbeslechting mag vergoedingen vragen om de kosten voor de uitvoering van de haar toegewezen taken te dekken.

4. Alle bij een geschil betrokken partijen werken volledig mee met de nationale instantie voor geschillenbeslechting.

5. De functies van een centraal informatiepunt als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 8 en artikel 10 worden uitgeoefend door een of meer bevoegde instanties die door de lidstaten zijn aangewezen op nationaal, regionaal of lokaal niveau, naargelang het geval. Om de kosten voor de uitoefening van deze functies te dekken, mogen vergoedingen voor het gebruik van de centrale informatiepunten worden gevraagd.

6. De eerste alinea van lid 2 is van overeenkomstige toepassing op de bevoegde instanties die de functies van een centraal informatiepunt vervullen.

7. De bevoegde instanties oefenen hun bevoegdheden onpartijdig, transparant en tijdig uit. De lidstaten zorgen ervoor dat zij over voldoende technische, financiële en personele middelen beschikken om de hun toegewezen taken uit te voeren.

8. De lidstaten maken de respectieve taken van elke bevoegde instantie via een centraal informatiepunt bekend, met name indien die taken aan meer dan een bevoegde instantie zijn toegewezen of indien de toegewezen taken zijn gewijzigd. In voorkomend geval plegen de bevoegde instanties overleg en werken zij samen bij aangelegenheden van gemeenschappelijk belang.

9. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op twaalf maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening in kennis van de identiteit van elke instantie die overeenkomstig dit artikel bevoegd is voor de uitvoering van een functie uit hoofde van deze verordening, en van hun respectieve verantwoordelijkheden, en van elke wijziging daarvan, voordat die aanwijzing of wijziging in werking treedt.

10. Tegen elk besluit van een bevoegde instantie kan overeenkomstig het nationale recht beroep worden ingesteld bij een volledig onafhankelijke beroepsinstantie, met inbegrip van een rechterlijke instantie. Artikel 31 van Richtlijn (EU) 2018/1972 is van overeenkomstige toepassing op elk beroep op grond van dit lid.

Het recht op beroep overeenkomstig de eerste alinea laat het recht van de partijen om het geschil voor te leggen aan de bevoegde nationale rechter onverlet.

[...]

Artikel 14

Sancties

De lidstaten stellen regels vast inzake sancties, die van toepassing zijn op schendingen van deze verordening en van een bindend besluit dat uit hoofde van deze verordening door de in artikel 12 bedoelde bevoegde instanties is genomen, en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

Artikel 15

Verslag en monitoring

1. Uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van deze verordening legt de Commissie het Europees Parlement en de Raad een verslag voor over de uitvoering van deze verordening. Het verslag bevat een samenvatting van de gevolgen van de in deze verordening uiteengezette maatregelen en een beoordeling van de vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan, met inbegrip van de vraag of en hoe de verordening verder kan bijdragen tot de verwezenlijking van de connectiviteitsdoelstellingen in het besluit tot vaststelling van het beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030.
2. Daartoe kan de Commissie de lidstaten om informatie verzoeken, die onverwijld moet worden verstrekt. In het bijzonder stellen de lidstaten, in nauwe samenwerking met de Commissie, via het bij artikel 118 van Richtlijn (EU) 2018/1972 ingestelde Comité voor communicatie, uiterlijk 24 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening indicatoren vast voor een adequaat toezicht op de toepassing van deze verordening en het mechanisme om te zorgen voor periodieke gegevensverzameling en verslaglegging daarover aan de Commissie.

Artikel 16

Overgangsmatregelen

De lidstaten kunnen bepalen dat in het geval van gemeenten met minder dan 3 500 inwoners de in artikel 4, lid 2, bedoelde termijn van 24 maanden, 36 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening wordt vastgesteld. Tijdens die periode zorgen die gemeenten ervoor dat de beschikbare informatie op verzoek toegankelijk is voor exploitanten.

Artikel 17

Intrekking

1. Richtlijn 2014/61/EU wordt ingetrokken.
2. Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige verordening en worden gelezen volgens de concordantietabel in de bijlage.

Artikel 18

Inwerkingtreding en toepassing

1. Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
2. Zij is van toepassing met ingang van 24 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter
